

רזה אָדָם
קִיצְלָעַן אוּן לְאַכְּן
לְדַגְּדָג וְלְצַחְוֹק

דאָס בוך דערשיינט מיט דער שטייעע פֿון דער נאציאנאלע
אינסטאָנג פֿאָר יידישער קולטור

ספר זה יצא לאור בתמיכה הרשות הלאומית לתרבות יidisש

רזה אָדָם

קַיְצָלָעַן אָוּן לְאַלְנַן
טֻעַטְרָאַלְשָׁע חַוְמָאַרְעַסְקָעָס

לְדָגָדָג וּלְעַזְחֹק
הַוּמָוּרְסָקּוֹת תִּיאָטְרְלִוּת

ה. ליווין-פֿאַרְלָאָג
אל-אַתְּבָה תְּשִׁעְנַח - 2017

רזיה אדם
לדגדג ולצחוק

Razya Adam
Tickling and Laughing
Theatrical Humoresques

תרגום מילידיש: רזיה אדם

ISBN 978-965-7348-49-9

Copyright 2017 – Razya Adam

© כל הזכויות שמורות
אלע רעכט געהערן צו רזיה אדם
razya.adam@gmail.com

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע,
לשדר או לקלוט בכל דרך או אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר
– כל חלק שהוא מהחומר שבספר זה. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא
בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט אלא ברשות מפורשת בכתב
שתיינטן מראש על ידי המחברת.

הוצאתה ה. ליוויך
H. Leyvik Publishing House Tel-Aviv
www.leyvik.org.il; info@leyvik.org.il
אץ און אויסשטעל / סדר ועימוד: ל. רחמן
טאואל-צייבעונג / ציור שער: אילנה סמוAli
הוילע-געשטאטלונג / עיצוב עטיפה: ל. רחמן
הודפס בישראל, 2017
Printed in Israel, 2017
דפוס שחר, תל-אביב

דאָנְקֹוֹאָרט

א גראַיסן דאנְק צו -

דיַעַר נאָצִיָּאָגָלָעָר אַינְסְטָאָנֶץ קָאָר יְדִישָׁנָר קוֹלְטוֹר וְאָס הָאָט

דיַעַר מַעֲלִיבָט אַרְוִיסָגָעָם דָאָס בָּוָך.

דיַנְיאָל גָּלָאִי, קָאָרְזָעָר צוּן בִּיתְלִיּוֹוֵיק, דיַעַר פָּאָרָאַיְן צוּן יְדִישָׁנָר

שְׂרִיבָעָר אָוּן זְשֻׁרְנָאָלִיסְטָן אָוּן יְשָׁרָאָל קָאָר צוּן גָּלוּיָּם אָוּן

דיַעַר מַוְתִּיקָוָן.

לְעַמְּנִיד רְחוֹמָן קָאָר צוּן פְּרָאָפְּעָסִיּוֹנָעָלָן בָּוָך-אוֹיסְטָטָעל.

אַילְנָה סְמוֹאָלִי, קָאָר דיַעַר קִינְסְטָוְלִיעָרִיּוֹנָר טָאָוָל-אַילְסְטָרָאַצְּיָע

מִרְימָס סְמוֹאָלִי, קָאָר אַיר גַּעֲדוֹלִיזָקָעָר בָּאָרָאָטוֹג וְעַגְּן דָעַם הַעֲבָרָעָישׁ

נוֹסָחָה.

דָעַם גַּעֲנָרָעָטָן רְבָּה שְׂרוֹאָ-דָזְדָזָד פָּז אָוּן מַיְן קְרִיְינָר אַדוֹוָאָקָאָט מַרְדְּכָי

רִיבָּק קָאָר זַיְעָר לְאַגְּיָעָרִיקָן פָּאַזְיָוָן אָפְּרוֹף.

אָוּן אַיבָּעָר אַלְעָן - מַיְן בָּאָבָעָר שְׂרָה דָאָסְקָאָל, זְכוֹרָנָה-לְבָרָכה, וְאָס

הָאָט מִיד אַגְּלָדָעָנָעָן מַתְּהָנָה גַּעֲשָׁנָקָט - וְיְדִישָׁנָר שְׁפָרָאָר.

מִילּוֹת חֲזִידָה

ברצוני להזכיר לך -

הרשות הלאומית לתרבות יְדִיש שאפשרה את הוצאה הספר.

דיַנְיאָל גָּלָאִי, יוֹרֵבָּה לְיִיּוֹוֵיק - אַגְּוָדָת סְפָרִי וְעַזְוָזָנָא יְדִיש בִּישראל

עַל הַאמְנוֹן וְהַעֲזִידָה.

לְאוֹנִיד רְחוֹמָן עַל מַקְעוֹשִׁיחָוּן בְּהַבָּאה לְדָפוֹס.

אַילְנָה סְמוֹאָלִי, עַל אַוְרָם אַמְנוֹן שְׁלָל הַכְּרִיכָה.

מִרְימָס סְמוֹאָלִי, עַל חַיְעָז חַסְבָּלָעָן בְּעַנְעַנִּי הַשְּׁפָה הַעֲבָרִית,

כְּבוֹד הַרְבָּה שְׂרוֹאָ-דָזְדָזָד צְוָז צְוָז יְדִישָׁנָר עַל חַזְזָק וְהַמְשָׁובָב

הַחְזָוָבִי לְאוֹרֵךְ הַשָּׁנִים.

וּמַעַל הַכּוֹל לְסְבָתָן שְׂרָה דָאָסְקָאָל, זְכוֹרָנָה לְבָרָכה, שְׁהַעֲנִיקָה לְמַתָּנה

שְׁלָא חַסְולָא בָּפָז - אַת שְׁפָת הַיְּדִיש.

"לדגדג ולצחוק" מאת רזיה אדם

הוצאת הספרים ע"ש ה. ליוויק שמחה להציג בפני קוראה את ספרה המקורי והרعنן של רזיה אדם "לדגדג ולצחוק". כפי שמעידה כותרתו, מדובר בהומורסקות, המיעדות להאגה על במה קטנה, לסטודנטים ליידיש, צעירים ומבוגרים כאחד, ולמעשה לכל קורא הרוצה ליהנות מהומו קליל, תוסס ונגייט. עד היום לא יצא לאור בהוצאותנו ספרי הומורסקות רבים, וספר שנכתב על ידי אישה מסורתית כלל וכלל לא, וזה בהחלט חידוש. ראוי להוסיף, שההומורסקות הללו, לא רק שהן משוחחות אותנו בשל היונן כתובות ביידיש, אלא שיש בהן באמת ובתמים אותו טעם אידישאי, המכובש את הקורא החל מהרגע הראשון.

רזיה אדם, שבמהלך חייה ספגה שפנות ותרבותיota מספרד, אוסטרליה וישראל, בנוסף להשלטה הכללית, פרסמה כבר מספר ספרים בעברית וזוי לה ההוצאה הראשונה ביידיש, שמאלכתילה הוצגה בפני קהל שזכה ליהנות מכישרונותיה הבימתיים. הבה נקווה שתתיאבו ליצור (אצל המחברת) וליהנות מיצירותיה (אצל הקהל) יגבר עוד ועוד. חי היומיום בישראל גודשים במצבים רבים המזמינים התיחסות מנוקדת ראות הומוריסטיות.

קחו לידיים את הספר, תיהנו מן ההומו המלבב ושתפו בו את חבריכם.

"קיצלען און לאבן" פון רזיה אָדָם

דער ה. לַיְוּוִיךְ-פֿאַרְלָאָג פֿרִיט זִיר צו ברענגן פֿאַר זִין לַיְנָעֶר-שְׁאָפְט אַט דעם דערפֿרִישְׁנְדִּיךְ-אַיגְנָאָרְטִיכְן בּוֹך "קִיצְלָעַן אָוֹן לְאָכְן" פֿוֹן רֵזְיהַ אָדָם. וּוֹ דַעַר טִיטָל אַלְיִין וּוֹיִזְטַ אָן, רַעֲדַת זִיר וּוּגָן הַוּמָאָרְעָסְקָעָס וּוּלְכָבָעַ זַעַנְעָן פֿאַסִּיךְ פֿאַר דַעַר בִּינְעָ אַין קְלִינְקוֹנְסְטְ-פֿאַרְמָאַט, אַוְיךְ פֿאַר יִדְיְשְׁ-סְטוּדְעָנְטָן, יַנְגָעַ אַדְעַר דַעְרוֹוְאָקְסָעָנָע, אַוְיךְ פֿאַר יַעַדְן לַיְעָנְעָר וּוֹאָס וּוֹיל גַּעַנִּיסְן פֿוֹן אַ לִיכְטָן, שְׁפְּרוֹדְלְדִיכְן, צַוְּגַעַנְגַלְעַכְן הַוּמָאָר.

בֵּיז הַיְנְטַ זַעַנְעָן נִיט פֿאַל בִּיכְעָר מִיט הַוּמָאָרְעָסְקָעָס דַעְרְשִׁינְעָן אַין אָונְדְזָעַר פֿאַרְלָאָג, אָוֹן אַ בּוֹך פֿוֹן אַ פֿרִוי, אַין דַעַם פֿאַל אַ שְׁוּמְרַ-שְׁבָת, אַין גַּאנְצָן נִיט. אַיז טַאָקָע פֿאַרְאָן דָא אַ חִידְשָׁ. סְאיַיַּז וּוּכְטִיךְ צַוְּגָעָבָן, אַיז דִּיאָזְיְקָע הַוּמָאָרְעָסְקָעָס דַעְרְפֿרִיעָן אָונְדָז נִיט נֶאָר וּוֹיל זַי זַעַנְעָן אַוְיךְ יִדְיְשָׁ, נֶאָר זַי הַאָבָן טַאָקָע דַעַם גַּעַשְׁמָאָקָן יִדְיְשָׁן טָעַם, וּוּלְכָבָר פֿאַרְכָּאָפְט דַעַם לַיְעָנְעָר פֿוֹן אַ דַעַר עַרְשְׁטָעַר רְגָע אָן.

רֵזְיהַ אָדָם, וּוֹאָס אַיר לַעֲבָנְסָוּעָג הָאָט אַיְנְגַעְזָאָפְט שְׁפְּרָאָכָן אַוְן קוֹלְטוֹרָן פֿוֹן שְׁפָאָנִיָּע, אַוְיסְטְּרָאַלְיָע אַוְן יְשָׁרָאֵל, אַחֲזָז אַיר אַלְגָעָמִיְנָעַר בִּילְדוֹנָג, הָאָט שְׁוֹן פֿאַרְעָפְנְטָלְעָכְט בִּיכְעָר אַוְיךְ הַעֲבָרְעִישָׁ אַוְן אַט דִּי עַרְשְׁטָע פֿוּבְּלִיקָאָצִיעָ אַירָע אַוְיךְ יִדְיְשָׁ, הָאָט זַי שְׁוֹן פֿוֹן פֿאָרוֹיס "אוַיְסְגָעְפְּרוֹוֹט" פֿאָרָן פֿוּבְּלִיקָוּם וּוֹאָס הָאָט גַּעַנְאָסָן אַוְן זִיר דַעְרְקְוּוֹקְט מִיט אַירָע בִּינְעָ-פֿאַעְקִיְיָטָן. לְאַמְּרִיר הַאָפָן, אַז עַרְשְׁטָנָס בֵּי דַעַר מַחְבְּרָטָע אַוְיךְ אַיר בַּיְמָוּלָם זַאָל זִיר אַנְטוֹוִיקְלָעַן דַעַר אַפְּעַטְיַת צַו שְׁאָפָן אַוְן גַּעַנִּיסָן מַעַר אָוֹן מַעַר פֿוֹן אַירָע שְׁאָפְוָנָגָעָן. דִּי יְשָׁרָאָלְדִיכְקָע טַאָגְטָעָגְלָעְכָקִיָּט אַיז אַנְגָעָפְקִיעָוָעָט מִיט פֿיְלְצָאָלִיקָע סִיטְוָאָצִיעָס, וּוּלְכָבָר פֿאַרְבָּעָטָן זַי צַו בִּאַהֲנָדְלָעַן פֿוֹן אַ הוּמָאָרְעָסְטִיכְן קוֹקְוּוֹינְקָל.

נַעֲמַת אַוְן אַיְעָרָע הַעֲנַט אַט דַעַם בּוֹך, גַּעַנִּיסְט פֿוֹן זִין וּוֹאָרָע-מַעַן הַוּמָאָר אַוְן טִילְלָט זִיר דַעְרְמִיט מִיט אַיְעָרָע בָּאַקְאַנְטָעָ.

מבוא

לא פעם תהית היכיז זה שעימים גדולים, כוֹלֶל אִימְפּרִוָּת, נַכְחָדוּ לְלָא זָכָר, וְאָנוּ הָעֵם הַיְהוּדִי, לְמִרְוֹת כָּל מָה שָׁעַבְרָנוּ – וְעַדְיַין עֲוֹבָרִים – אֲנָהָנוּ עוֹד כָּאן – "עַם יִשְׂרָאֵל חַי" בְּרוּךְ הַשָּׁם.

לְדֻעַתִּי שְׁנֵי דָבָרִים תָּמְכוּ בְקִיּוֹמָנוּ. הַאַחֲד, תָּוֹרְתָנוּ הַקָּדוֹשָׁה – כָּלּוֹמֶר הַמִּסּוֹרָת הַיְהוּדִית, וְהַשְׁנֵי חֹשֵׁש הַהוּמָור. אֲנָהָנוּ הַיְהוּדִים יְדֻעָים לְצָחָק עַל הַכָּל, גַּם עַל עַצְמָנוּ. וְאַכְן, מִתּוֹךְ הָעֵם הַיְהוּדִי יֵצָאוּ הַומּוֹרִיסְטָנִים, קּוּמִיקָּאִים וּכּוֹתְבִּי קוּמְדִיוֹת לְתִיאָטרָון וּלְקָלְנוּעַ שְׁהָפְכוּ לִשְׁמָם דָבָר בָּעוֹלָם כָּלוּ.

הַכּוֹתְרָת "לְדַגְדָג וּלְצָחָק" מוֹשְׁפָעָת מְשֻׁלָּום עַלְיכֶם שְׁכַתֵּב בְּסֶפְרוֹ "מִפְּשָׁח עד פֶּשֶׁח", בְּמִסְכַת פּוֹרִים: "אַנְּיִ מְדַגְּדָג אֶת הָעוֹלָם עַם הַפְּלִיטָונִים שְׁלִי, הָעוֹלָם צָוחָק וְאַנְּיִ בְּתוּכָם".

כָּבֵר יָדַוע שְׁצָחָק מְאֵרִיךְ חַיִים וּמְגַשֵּׂר בֵּין בְּנֵי אָדָם, אַךְ נַדְמָה שְׁבִּינֵינוּ פּוֹחַת הַצָּחָק וּגְבוּר הַעֲצָב. בְּדִיקָה מְשׁוּם כָּךְ, לְהוּמָור הַיְהוּדִי תִּפְקִיד מִיּוֹחֵד בָּעוֹלָם.

בְּאֲמָצָעָות "לְדַגְדָג וּלְצָחָק" רֹצֶה אַנְּיִ לְהֹסִיף וְלֹו פָרָח קָטָנוּ וְצָנוּעַ לְזֹרֶה הַעֲצָם שֶׁל סְפָרוֹת הַיְּדִישׁ הַהוּמּוֹרִיסְטִית.

רזה אָדָם

ארײַנְפּֿיד

איך האָב זיך פַּיל מִאֵל גַּעֲוֹנוֹנְדָּעֶרט, ווי אַזְּוִי קּוֹמֶט עַס אָז גְּרוּיסָע
פְּעַלְקָעָר, גָּאָר אַיְמְפָעָרִיעָס, זַיְנְגַּן פְּאַרְנִיכְטָעַט גַּעֲוֹאָרָן אָן לְאָזָן
קַיְיָן זָכָר, אָוָן מִיר, דָּאָס יִדְיְשָׁע פְּאַלְקָ, נִשְׁטָה גַּעֲקוֹקָט אָוָיך דֻּעָם
וּוָאָס מִיר הָאָבָן אַזְּוִי פַּיל אַיְבָּרְגָּעַלְעָבָט אָוָן לְעָבָן נָאָר אַיְבָּר
- זַיְנְגַּן מִיר נָאָר דָּא "עַם יִשְׂרָאֵל חַי", בְּרוּרְ-הַשָּׁם.

לוּוִיטָטָמִין כְּיִינְגָּן הָאָבָן צַוְּוִי זָאָכוֹן אַונְדוֹן אַיְסְגָּעָה-אַלְטוֹן.
עַרְשָׁטָנָס, דִּי הַיְּלִיקָעַ תּוֹרָה - דָּאָס הַיִּסְטָה דִּי יִדְיְשָׁע טְרָאַדְיְצָיעַ,
אָוָן צַוְּוִיטָנָס, אַונְדוֹזָעַר הַוּמָאָר. מִיר יִדְןָן קַעְנְגַּן לְאָקָן פָּוֹן אַלְצָדְגָּן.
פָּוֹן זִיךְרָאָלְיָן אָוָיך. אָוָן טְאַקָּעָע פָּוֹן אַונְדוֹזָעַר פְּאַלְקָן זַיְנְגַּן אַרְוָיסָע
גְּרוּיסָע, וּוּלְטָטְבָּאַרְמָטָע הַוּמָאָרִיסָטָן, קָאַמְעָדְיָאָגָּטָן, קָאַמְעָדְיָעָ-
שְׁרַיְיְבָּעָרָס פְּאַר טְעַטָּעָר אָוָן פְּאַר קִינָּא.

דָּעָר טִיטָּל "קִיצְלָעָן אָוָן לְאָקָן" שְׁטָאַמְטָט פָּוֹן שְׁלוּסָ-עַלְיכָם,
וּוָאָס הָאָטָט גַּעֲשָׁרִיבָן אָיִן זַיְן בָּוָר "פָּוֹן פָּסָח בֵּיז פְּסָח", אָיִן דֻּעָם
קָאַפְּיָטָל "פּוֹרִים": "אִיךְ קִיצְלָעָן דֻּעָם עַולְמָן מִינְגַּע פְּעַלְעַטָּאָגָּעָן,
דָּעָר עַולְמָן לְאַכְּטָאָן אִיךְ בְּתוּכָם".

סְ'אַיְזָ שַׁוִּין פְּעַסְטָגָעַשְׁטָעַלְטָ, אָז לְאָקָן פְּאַרְלָעְגָּעָרָט דִּי יָאָרָן
אוֹן פְּאַרְבִּינְדָּט צַוְּיָשָׁן מַעֲנְטָשָׁן, נָאָר עַס זַעַט אַוִּיס אָז אָיִן אַונְדוֹזָעַר
הַיְּנִיטִיקָעַר צִיְּטָ אִיז דָּא וּוּנְצִיקָעַר גַּעֲלָעְכָעָר אָוָן מַעַר אַוְמָעָט.
אִיךְ מִיְּן אָז פּוֹנְקָט דָּעַרְבָּאָר הָאָט אַונְדוֹזָעַר יִדְיְשָׁע הַוּמָאָר אָ
סְפָּעַצְיָעָלָעָ רְאַלְעָ אָוָיך דֻּעָר וּוּלְטָ.

מִיְּטָמִין "קִיצְלָעָן אָוָן לְאָקָן" וּוּלְאִיךְ צַוְּלִיָּן מִיְּן באַשְׁיְידָעָנָעָם
בְּלִימָעָלָעָ צַוְּ דֻּעָם גְּרוּיסָן קְרָאנְץ פָּוֹן יִדְיְשָׁע הַוּמָאָרִיסָטִישָׁעָר
לִיטְעָרָאָטוֹר.

רְזִיהָ אָדָם

מילות הספר

ההומורסקות הכלולות בספרון הן למשה מערכונים הומוריסטיים קזרים המתארים סיטואציות שונות וכתובים כדייאולוגים. אלה מייעדים הן לקריאה והן למשחך. כשהצגתី אותן על הבמה, שיחקתי את כל התפקידים באמצעות שינוי קול. ההומורסקות זכו למושב חיובי ביותר מצד קהל דובר היידיש בעיר שנות בישראל. שאיפתי היא, שהספרון יופץ בכל העולם האידישאי ושרבים יוכל לzechok, שהרי הzechok הוא המוסיקה של הנשמה.

ישנם אווהבי יידיש המקרים על כך שאינם מבינים את השפה דיים. לפיכך החלטתי שההומורסקות יתורגמו לעברית ובעזרת הספרון הדווילשוני אפשר יהיה להיעזר בתרגום הן להבנת הנקרה והן לשיפור הידע ביידיש. ההומורסקות מתארות סיטואציות עצשוויות המתיחסות למגזרים שונים באוכלוסייה ובכך הן משקפות את הרבגוניות של החברה בישראל.

ר.א.

אוֹפְּקָלַעֲדוֹנְג

די הומאָרעהַסְקָעָס אֵין בִּכְלֵי זִינְנָעָן אַיִגְנְטָלָעַךְ קוֹרֶצָעַ הַוּמָאָרִיסְטִישׁעַ פָּעַלְיעַטָּאָנָעַן וּוֹאָס מֵאַלְוָן אוּסְטָשָׁדְעַנְעַס סִיטּוֹאָצְיָעַס אָוּן גַּעַשְׂרִיבָן וּוּ דִיאַלְאָגָן. זַיְזַיְנָעַן בַּאֲשֻׁטִימָטָה גַּעוֹוָרָן סַיְ פָּאָרְ לַיְעַנְעָן אָוּן סַיְ צַוְּ גַּעַשְׂפִילָטָה וּוֹעָרָן אוּפְּ דָעַרְ בִּינָעַ. וּוֹעָן אַירְ הַאָבָּאָרְ אַרוֹסְגַעַטְרָאָטָן מִיטָּ זַיְ אֵין פָּאָרְשִׁידְעַנְעַס שְׁטָעַטָּ אֵין יְשָׁרָאֵל, הַאָבָּאָן דִּי הַוּמָאָרְעַסְקָעָס זַוְּכָה גַּעַוְעָן צַוְּ יְיָעָרְ אַפְּאַיְתִּיוֹן אַפְּרוֹרְ. מִין הַאֲרָצָוֹנוֹנְשָׁ אֵיזְ, אֹזְ דָאָס בִּכְלֵי זָאָל פָּאָרְשִׁפְרִיטָה וּוֹעָרָן אוּפְּ דָעַרְ יְדִישָׁעָרְ וּוֹעָלָטָה, אָוּן אֹזְ פָּילְ מַעַנְטָשָׁן זָאָלְ לְאָקָן, וּוַיְילְ לְאָקָן אֵיזְ וּוַיְרְקָלָעָרְ דִּי מוֹיְיךְ בָּוּן דָעַרְ נַשְּׁמָהְ.

פָּאָרְאָן מַעַנְטָשָׁן וּוֹאָס הַאָבָּאָן זַוְּיְעָרְ לִיבְ דִּי יְדִישָׁעָ שְׁפָרָאָרְ, נַאָרְ בַּאֲדִיעָרְן וּוֹאָס זַיְ פָּאָרְשִׁטְיָעָן נִישְׁטָ גַּעַנוֹגְ. דָעַרְפָּאָרְ הַאָבָּאָן אַירְ בַּאֲשְׁלָאָסְן אַיְבָּעָדְצָזְעָצְן דָאָס בָּוּרְ אוּפְּ הַעֲבָדָעָיְשָׁ. אֹזְ וּוַעַט דָאָס צְוּוֹיְשְׁפָרָאָכִיקָעְ בִּכְלֵי הַעֲלָפָן נִישְׁטָ נַאָרְ בַּעֲסָעָרְ צַוְּ פָּאָרְשִׁטְיָן, נַאָרְ אוּפְּ צַוְּ פָּאָרְבָּעָסְעָרְן דִּי יְדִישָׁעָ שְׁפָרָאָרְ-קָעָנְטָעָנְיָישְׁ.

די הַוּמָאָרְעַסְקָעָס מֵאַלְוָן אוּסְטָשָׁדְעַנְעַס סִיטּוֹאָצְיָעַס בָּוּן פָּאָרְשִׁידְעַנְעַס טִילְן בָּוּן דָעַרְ בַּאֲפָעַלְקָלָעְדוֹנְגָה אָוּן שְׁפִיגָלָעָן אַפְּ דִּי פָּילְפָּאָרְבִּיקָעְ גַּעַזְעַלְשָׁאָפְטָ אֵין יְשָׁרָאֵל.

.א. ר.

העיקר שמתראים

שני יהודים נפגשים ברחוב. נו, אפשר להשווות זאת לשני אמריקאים שנפגשים ברחוב? או לשני צרפתים? מה פטאום?

"שלום עלייכם!"

"עליכם השלום!"

"לאן הולך היהודי?"

"לכאן, לשם, מה זה משנה, העיקר שהולכים."

"מה זאת אומרת העיקר שהולכים? הרי אפשר ללבת לימיין, אפשר ללבת לשמאלי."

"איזה ימין ואיזה שמאלי, העיקר שהולכים בדרך ישרה."

"בדרכ ישרה? הרי אפשר ללבת ישר למעלה או ישר למיטה."

"כן, ישר לעזאזל."

"נו טוב, איך אתה מרגיש?"

"איך עלי להרגיש?"

"אתה מרגיש טוב?"

"שונאי ירגישו לך."

"זו זאת אומרת שאתה מרגיש רע."

"ככה-ככה."

"זו זאת אומרת שאתה מרגיש די טוב."

"יכול להיות יותר טוב, אך יכול להיות גם יותר גרווע."

"נו טוב, איך הפרנסה?"

אַבִּי מֵזֶעַט זֹק

צווֹיַי יְיָדָן טְרַעַפְּן זֹק אַיְן גָּאָס. נֹו, קָעָן מַעַן דָּאָס פְּאַרְגְּלִיכְּן צַו צַוֹּיַי
אַמּוּרִיקְּאַנְעָר וּוֹאָס טְרַעַפְּן זֹק אַיְן גָּאָס?... אַדְעָר צַוֹּיַי פְּרַאנְצִיזְּן? וּוֹאָס,
וּועָר, וּועָר?

"שְׁלֹום-עַלְיכֶם!"

"עַלְיכֶם-שְׁלֹום!"

"וּוֹו אֲהַיַּן גִּיטַּת אִידְלַ?"

"אֲהַיַּן, אֲהַעַר, וּוֹאָס אִיז וּוּכְטִיךְ, אַבִּי מְגִיטַּת."

"וּוֹאָס הַיִּיסְטַּ אֲבִי מְגִיטַּת? מַקְעָן דָּאָר גִּינַּן אוּפְּ רֻעְבָּטָס,
מַקְעָן דָּאָר גִּינַּן אוּפְּ לִינְקָס."

"וּוֹאָס רֻעְבָּטָס, וּוֹאָס לִינְקָס, אַבִּי מְגִיטַּת אוּפְּן גְּלִיכְּן
וּועָגַן."

"אוּפְּן גְּלִיכְּן וּועָגַן מַקְעָן דָּאָר גִּינַּן גְּלִיכְּרַ אַרְאָפַּ, אַדְעָר
גְּלִיכְּרַ אַרְחִיךְ."

"יִּאָ. גְּלִיכְּרַ אַיְן דְּרַעְרַד."

"נוֹ שְׁוִין, וּוֹ פְּילַט אִיר זִיר?"

"וּוֹ אַזְוֵּי זָאָל אִיר זִיר פְּילַן?"

"אִיר פְּילַט זִיר גּוֹטַן?"

"מִינְנָעַ שְׁוֹנָאִים זָאָלַן זִיר אַזְוֵּי פְּילַן."

"דָּאָס הַיִּיסְטַּ אֹז אִיר פְּילַט זִיר שְׁלַעַבְטָס."

"נִישְׁטַ אַזְוֵּי אַיְן גָּאנְצָן."

"נוֹ, דָּאָס הַיִּיסְטַּ אֹז אִיר פְּילַט זִיר נִישְׁקָשָׁה."

"סְקָעָן זִין בְּעַסְעָר, נָאָר סְקָעָן זִין עַרְגָּעָר אוּיר."

"נוֹ שְׁוִין, וּוֹ אַזְוֵּי אַיְזַ דִּי פְּרַנְסָה?"

רזה אָדָם

"אייזו פְּרֶנְסָה?"
זאת אומרת שאין לך פְּרֶנְסָה.
גם כן פְּרֶנְסָה!...
נו, אז מה אתה עושה?
מה עלי לעשות?
עליך לעשות משהו!
אני בול הזמן עושה משהו.
נו, אז?
אז נו!
נו טוב, מה עם אשתק?
מה כבר יכול להיות?
היא מרגישה טוב?
モוטב לא לשאול.
מה יש לה?
מה אין לה?
אבל אתם עדים ביחיד?
אם אפשר לקרוא זה ביחיד.
מה זאת אומרת?
היא כאן, אני כאן, שנינו כאן.
הלווא פעם הייתה אהבה, לא?/
היו זמנים.
נו טוב, מה לגבי זהותך הפוליטית?
מה זה?
אתה ימני או שמאלני?

קיצלען אוון לאָכוּן

"וֹאָס פֵּאַר אֲ פְּרֶנְסָה?"
"הִיסְטַּע אָז אַיְדַּת נִיט קִין פְּרֶנְסָה."
"אוּרְאַר אֲ פְּרֶנְסָה!..."
"נוּ, אִיז וֹאָס מַאֲכַט אַיְרָה?"
"וֹאָס זָאַל אַיְרָה מַאֲכַן?"
"אַיְרָה מַוּזָּט דָּאַר מַאֲכַן עַפְעַס!"
"אַיְרָה הַעֲרָה נִיט אַוִיְף צָוּ מַאֲכַן!"
"נוּ, אִיז וֹאָס?"
"איְזָן דָּאַס!"
"נוּ שְׁוִין, וֹאָס אִיז מִיט אַיְיעָר וּוַיְבָּה?"
"וֹאָס זָאַל שְׁוִין זִין?"
"זַי פְּגִילַת זִיר גּוֹט?"
"יְאָ. גּוֹט פְּאַסְקוֹדָנָעַ."
"וֹאָס הָאַט זַי?"
"וֹאָס הָאַט זַי נִישְׁטָה?"
"אַבְעָר אַיְרָה זַעַנְתָּ דָּאַר צְוֹזָאמָעָן?"
"צַי מַקְעַן דָּאַס רַוְּפָן צְוֹזָאמָעָן."
"וֹאָס הִיסְטָה?"
"זַי אִיז דָּאַ, אַיְרָה בֵּין דָּאַ, מִיר זַיְנַעַן בִּיְדַע דָּאַ."
"נַּאֲרָה אַ לִיבָּעָן אִיז גַּעֲוָעָן?"
"ס' אִיז גַּעֲבַלְיַבָּן דַּעַר גַּעֲוַיִּין."
"נוּ שְׁוִין, וֹאָס שִׁינְךָ אַיְיעָר פְּאַלִּיטִישָׂעָר שְׁטַעַלְוָנָג?"
"וֹאָס מִינְנַט אַיְרָה?"
"אַיְרָה זַיְטָה אֲ רַעַבְטָעָר אַדְעָר אֲ לִינְקָעָר?"

"אני גם ווגם."

"איך זה יתבען?"

"אני אוכבל ביד ימין ושותה ביד שמאל."

"לאו התכוונתי למי הצבעת בבחירה האחרונות,
למפלגת הימין או למפלגת השמאלי?"

"גם ווגם. ביד ימין הבנתי פתק למפלגת הימין וביד שמאל
لمפלגת השמאלי."

"אבל זה אסור! זה לא חוקי!"

"מה אתה מבלב את המוח חוקי, לא חוקי? בכוטל לאחד
והיחיד" אפשר להכנסitis כמה פתקים? ולכול כך הרבה
מפלגות אסורות?"

"מה אני יכול להגיד לך? ואשתך, כמה פתקים היה
הכנסיסה?"

"כמה שרק נבנשו למעטפה."

"שמעו! יכול מאד להיות שאשתך חרצה את גורל
המדינה".

"בפירוש יכול להיות. היא לבטה חרצה את גורלי."

"נו טוב, העיקר שמתראים. תהיה בריאות!"

"תהייה גם אתה בריאות!"

קיצלען און לאָכו

"איך בין ביידע."

"וואַי קען דאס זיין?"

"איך עס מיט דער רעכטער האָנט און איך טריינק מיט דער
ליינקער."

"ניין! איך מיין נישט דאס. איך מיין פֿאָר וועמען האָט איך
אין די לעצטעה ואַלן אַרײַנְגֶעַשׂטוּפַט אַ קוֹוִיטֵל, פֿאָר דער
רעכטער פֿאָרטֵי אַדער פֿאָר דער ליינקער פֿאָרטֵי?"

"סְפִּי דאס, סְפִּי יְעַנְצָן. מיט דער רעכטער האָנט האָב איך
אַרײַנְגֶעַשׂטוּפַט אַ קוֹוִיטֵל פֿאָר דער רעכטער פֿאָרטֵי, און
מיט דער ליינקער האָנט, פֿאָר דער ליינקער פֿאָרטֵי."

"אַבעָר דאס טָאָר מעַן נִישְׁטָוּסְפִּי סְאִיז נִישְׁטָוּסְפִּי לְעֲגָלָל!"

"וואָס לְעֲגָלָל? וּוֹרָע לְעֲגָלָל? איך בעט איך. בַּיִם פּוֹתָל,
פֿאָר דַּעַם 'איין אָונָן אַיְנְצִיקְן', קעַן מעַן יְאַרְיַנְשְׁטוּפַט
עַטְלָעַכָּע קוֹוִיטֵלְעָה, און פֿאָר אַזְוִי פִּיל פֿאָרטֵיְעָן, טָאָר
מעַן נִישְׁטָוּסְפִּי?"

"וואָס זָאָל איך אַיְיר זָאָגָן? אָונָן אַיְיָעָר וּוּבִיב, וּוּפְלָל קוֹוִיטֵלְעָךְ
הָאָט זִי אַרײַנְגֶעַשׂטוּפַט?"

"וּוּפְלָל סְאִיז נָאָר אַרײַין אַין קָאנּוּעָרטַט."

"הָעָרֶט אָוִיס! סְקֻעַן אַמְּאָל זִין אָז אַיְיָעָר וּוּבִיב הָאָט
גַּעַחַתְמַעַט דַּעַם גּוֹרֵל פּוֹן דַּעַר מִדִּינָה."

"סְקֻעַן בְּפִירּוֹשׁ זִין. מִין גּוֹרֵל הָאָט זִי זִיכְבָּר גַּעַחַתְמַעַט."

"נוֹ שְׁוִין, אָבִי מְזַעַּט זִין. זִימַּת גַּעַזְוָנְטַן!"

"זִימַּת אוּיךְ גַּעַזְוָנְטַן!"

בمسעדה

(יהודי ישיש כבן תשעים או יותר, מגונדר בחיליפה אלגנטית ועניבה יושב ליד שולחן במסעדה בתל אביב. מלצרית צעירה ניגשת אליו).

מלצרית:	ערב טוב. אפשר להגשים לך דבר-מה?
ישיש:	מה יש לכם?
מלצרית:	אני אתן לך תפריט.
ישיש:	מה! את לא יודעת מה יש לכם?
מלצרית:	יש לנו הרבה, אבל לך תוכל לקרוא בעצמך ולבחור את מה שאתה רוצה.
ישיש:	נו טוב, תני לי תפריט! (הישיש קורא את התפריט) מרק עוף עם אטריות, יש לכם?
מלצרית:	זה כתוב בתפריט?
ישיש:	לא, لكن אני שואל.
מלצרית:	אם זה לא כתוב בתפריט אז אין לנו.
ישיש:	אייזו מסעדה יהודית אין לה מרק עוף עם אטריות?
מלצרית:	יש לנו מרק עוף סיני "גונג וואן טנג" עם אטריות סיניות.
ישיש:	אין לי באמת מה לעשות, אלא לאכול משוה שבמשך שבועות מיטלטל לו בדרך מסין.
מלצרית:	זה לא בא ממש. אנחנו מכינים זאת כאן בסגנון סיני.

אין אַ רְעַסְטָאָרָאָן

(און אלטער ייד, אפשר אַ נִינְצִיקָעָר אַדְעָר מֵעָר, אויסגעפֿוצֶט מִיט אָן
עלגאנטען אַנְצָוֹג, מִיט אַ קְרָאוֹוָאָט, זִיכְּצָת בַּי אַ טִּיש אַין אַ רְעַסְטָאָרָאָן
איַן תְּלִאָבִיב. אַ וּנְגַעַע קָעַלְנְעַרְיוֹן קוּמֶּט צָו).

קָעַלְנְעַרְיוֹן: אַ גּוֹטָן אַוְונַט. אַיְךְ קָעַן אַיְיךְ עַפְעַס דָּעַרְלָאַנְגָּעָן?
יַיְד: וּוֹאָס הָאָט אִיר?

קָעַלְנְעַרְיוֹן: אַיְךְ וּוֹעַל אַיְיךְ גַּעֲבָן אַ מְעֻנֵּי.

יַיְד: וּוֹאָס! אַיְךְ וּוֹיסְטָט נִיט וּוֹאָס אַיְךְ הָאָט?

קָעַלְנְעַרְיוֹן: הָאָבָן, הָאָבָן מִיר אַ סָּר, נָאָר אַזְׂוִי וּוֹעַט אַיְךְ אַלְיַין
לַיְעַנְעַן, אַוְן קָעַנְעַן זִיךְּר אַוְיסְקָלִיבָן וּוֹאָס אַיְךְ וּוֹלְט.

יַיְד: נָו שָׁוִין, גִּיט מִיר דָעַם מְעֻנֵּי! דָעַר יַיְד קוּקְט אַיְבעָר
דָעַם מְעֻנֵּי אַיְיךְ מִיט לְאַקְשָׁן הָאָט אִיר?

קָעַלְנְעַרְיוֹן: סְשָׁטִיטָט גַּעֲשָׁרְבִּין אַין מְעֻנֵּי?
יַיְד: נִין, דָעַרְפָּאָר פְּרָעָג אַיְיךְ.

קָעַלְנְעַרְיוֹן: אָז סְשָׁטִיטָט נִיט גַּעֲשָׁרְבִּין אַין מְעֻנֵּי הָאָבָן מִיר דָאָס
נִיט.

יַיְד: וּוֹאָס פָּאָר אַ יִדְּיִשְׁעָר רְעַסְטָאָרָאָן הָאָט נִיט קִיְּין יַיְךְ
מִיט לְאַקְשָׁן?

קָעַלְנְעַרְיוֹן: מִיר הָאָבָן אַ בִּינְעַזְיְשָׁע יוֹיךְ – "גּוֹנְג וּוֹאָן טָאָנְג" מִיט
בִּינְעַזְיְשָׁע לְאַקְשָׁן.

יַיְד: אַיְךְ הָאָב נִיט מֵעָר וּוֹאָס צָו טָאָן, נָאָר עַסְעַס עַפְעַס
וּוֹאָס שְׁלַעַפְט זִיךְּר וּוֹאָבְנוֹוִיזָן אַין וּוֹעַג פָּוּן בִּינְעַ.

קָעַלְנְעַרְיוֹן: דָאָס קוּמֶּט נִישְׁטָט פָּוּן דָאָרט. דָאָס מַאְכָן מִיר דָאָ
לוֹוִיטָן בִּינְעַזְיְשָׁע סְטִיל.

רזה אָדָם

ישיש:	געפִילְטַע פִישׁ יִשׁ לְכֶם?
מלצירות:	כַתּוֹב בַתְפֵרִיט?
ישיש:	לֹא.
מלצירות:	אִם כֵךְ אִין לְנוּ. אָוָלִי אַתָּה רֹצֶחֶת סֹוְשִׁי?
ישיש:	עֹזְבִּי אָוָתִי כִּבְרָעַם הַמְאַכְלִים הַסִּינִים הַמְשׁוּנִים שְׁלַכְּבָם!
מלצירות:	זֶה לֹא סִינִי – דּוֹוקָא יִפְנִי.
ישיש:	אָוָתָה הַטְרִיפָה. מְשֻׂהָו עַם טָעַם יְהוּדִי יִשׁ לְכֶם? בָּוָאי נָאָמֵר בִּיסְוָנִים?
מלצירות:	זֶה כַתּוֹב בַתְפֵרִיט?
ישיש:	לֹא, זֶה לֹא כַתּוֹב בַתְפֵרִיט. לְכֹל הַרוּחוֹת עַם הַתְפֵרִיט!
מלצירות:	אוֹ אִין לְנוּ. אַנְיִי יְבוֹלָה לְהַמְלִיחָן לְךָ עַל הַנְּיוֹקִי שְׁלַנּוּ.
ישיש:	(כּוּעַס) תָגִידִי לִי! אַתָּה רֹצֶחֶת שְׁגַע אָוָתִי? עֹזְבִּי אָוָתִי עַם הַאֲוָכָל הַאוּרִינְטָלִי הַזָּה!
מלצירות:	זֶה לֹא אוּרִינְטָלִי, נְיוֹקִי זֶה אִיטָלִקי.
ישיש:	אוֹי וָאָבָוי לִי! אַנְיִי מִתְּמֻרָב וּפְשָׁוֹט אִין מֵה לְאַכְול!
מלצירות:	רָגַע...כְבֵד קַצּוֹן אָוָלִי?
מלצירות:	כַתּוֹב בַתְפֵרִיט?
ישיש:	לֹא. לֹא כַתּוֹב כְבֵד קַצּוֹן, כַתּוֹב צְרוֹת קַצּוֹצֹות.
מלצירות:	אִם לֹא כַתּוֹב אוֹז אִין לְנוּ. אָוָלִי אַתָּה רֹצֶחֶת טַאָפָאָס?
	(הישיש חושב שהמלצרית התכוונה אם הוא רוצח למשח אותה, כי ביהדות שם הפועל למשח הוא טאפן. הישיש בוחן את המלצרית מלמטה למעלה).

קיצלען אוון לאָכוּן

ייד: געפֿילטע פִּיש האָט אַיר?

kulnurin: ס'שטייט געשריבן אין מענוי?
ייד: נײַן.

kulnurin: אוֹ ס'שטייט נישט געשריבן אין מענוי האָבן מיר
דאָס נישט. אָפֶש ווילט אַיר סושי?

ייד: לאָזט מיר אָפֶש אַיעירע משונחדייקע בִּינְעָזִישׁ
מאכָלִים!

kulnurin: ס'אַיז נישט בִּינְעָזִישׁ – דָוָוקָא יַאֲפָאַנִישׁ.
ייד: די זעלבע טריַַה. עפָעַס מיט אַיְדִישׁ טעם האָט
אַיר? לאָמֵיר זָגַן וּאֲרַעַנְיקָעַס?

kulnurin: ס'שטייט געשריבן אין מענוי?
ייד: נײַן, ס'שטייט ניט געשריבן אין מענוי. אוּף פְּפָרוֹת
אַיעַר מענוי!

kulnurin: אוּבָּיזַּי האָבן מיר דָאָס נישט. נָאָר אַיר קעַן אַיְר
רַעַקְאַמְעַנְדִּירַן אָונְדוֹזָעַר נַיאָקַי.

ייד: (בִּיְזָ) זָאָגַט מיר, אַיר ווילט מַירְךָ מְשׂוֹגָעַ מאָכָן? לאָזט
מַיר צוּרוּ מיט אַיעַר אַרְיַעַנְטָאַלִישָׁן עַסְנוֹאָרגָן!

kulnurin: נַיאָקַי אַיז נישט אַרְיַעַנְטָאַלִישָׁן. ס'אַיז אַיטָאַלְיעַנִישׁ.
ייד: וּוֹיִ אַיז מִיר! אַיר שְׁטָאָרָב אָוּוּק פָּוּן הַוְּנָגָעָר אָוּן
ס'אַיז פְּשָׁוֹט נִיטָּאָ וּוֹאָס צוּרוּ עַסְןָ! אַיז מְאַמְעַנְט...

געהָאַקְטָעַ לְעַבְרָה אַפְּשָׁר?

kulnurin: ס'שטייט געשריבן אין מענוי?
ייד: נײַן. ס'שטייט ניט געשריבן געהָאַקְטָעַ לְעַבְרָה.

געהָאַקְטָעַ צְרוֹתָשְׁתִּיְּתִיְּ גַּעַשְׁרִיבָן.

kulnurin: אוֹ ס'שטייט ניט געשריבן האָבן מיר דָאָס נישט. נָאָר
אַפְּשָׁר ווילט אַיר טַאַפְּאָס?

(דער יַד קוֹקְטָאָן די יְוָנָגָעָ Kulnurin פָּוּן אָוּנְטוּן בֵּין אוּבָּיזַּי).

רזה אָדָם

לולא הייתה חלה כל כך, ועומד לגועם ברגע,
היתה ממש, אבל לאור המצב, מצאי לך אחר
שימושך.

ישיש:

אתה רוצה כוס מים?
כן, אבל מהר, לפני שאני מתעלף. (המלצרית מגישה
לו כוס מים והוא שותה) אני רוצה לשאול אותך:
לשם מה עזבתי את אמריקה ועלה לארץ ישראל
- לגועם פה ברגע? למות בטרם עת? מה היה חסר
לי שם בברוקלין?

מלצרית:

ישיש:

אתה רוצה אולי עוד כוס מים?
טוב, תני לי! לפחות לא למות עצמא.
(מגישה לו את הכוס) **לחיים!**

מלצרית:

ישיש:

מלצרית:

קיצלען אוון לאָכוּן

וואַלט אַיך ניט געווען אָזוי שוואר, אוון ניט גע-
הֶאְלָתָן בְּיִם אֹוֵסְגַּיָּן פָּן הַוְּנוּגָעָר – וואַלט אַיך אַיְיך
געטעפֿט, נָאָר אָזוי, גַּעֲפִינְט זִיר אָן אַנְדָּעָרָן זָאָל
אַיך טאָפָּן.

kulnurin: אַ גָּלוֹז וּוְאָסָעָר וּוְיִלְט אַיך?

יד: יָא, נָאָר גִּיר, אַיְידָעָר אַיך גַּיְיַי חַלְשָׁן. (די Kulnurin
דעלאָנט דעם יִיד אַ גָּלוֹז וּוְאָסָעָר. ער טויניקט) ב'זַוְיל
אַיך פְּרֻעָגָן: צוֹלִיב וּוְאָס הָאָב אַיך פְּאַרְלָאָזָט
אַמְּעָרִיקָע אוון גַּעֲמָאָכָט עַלְיָה קִיְּין אַרְצַ-יִשְׂרָאֵל
דַּעַר צִיְּיטָה? וּוְאָס הָאָט מִיר דַּאֲרָט גַּעֲפָעָלָט אֵין
ברוקלִין?

kulnurin: אַיך וּוְיִלְט אַפְּשָׁר נָאָר אַ גָּלוֹז וּוְאָסָעָר?

יד: יָא, גִּיט אַהֲעָר! בָּאַטְשׁ נִיט שְׂטָאָרָבָן פָּן דָּאָרְשָׁט!

kulnurin: (דעלאָנט אַים דעם גָּלוֹז) לְחִים!

בעמדת המבש

המפקח: (קורא) הבא בתור!

(אישה יפה, יפהפייה ממש, בסביבות גיל ה-50 עם תסרוקת מטופחת, לבושה באלגנטיות וمبושמת בובושים עז מתקרבת עם מזוודה).

מפקח: האם יש לך דבר-מה להציג?

אישה: מה אתה רוצה לשמע?

מפקח: אם יש לך מה להציג?

אישה: מה יכול להיות לי?

מפקח: זאת אינני יודע. יש לך איזה ערך?

אישה: ועוד איך! בעלי משה, עליו השלום, שיבח אותה תמיד שיש לי ערך רב.

מפקח: לא, לא, לא! אני מתחזון אם יש לך דברי ערך, יהלומים למשל?

אישה: אני בעצמי יהלום – בר היה בעלי יוסל, עליו השלום, אומר – יהלום אמיתי.

מפקח: איני מתחזון ליהלום כלל בר גדול, משחו קטן יותר, שאפשר לדוחף לתוך תיק?

אישה: מה פתאום?

מפקח: זהה, יש לך?

אישה: יאנקל שלי, מנוחתו עדן, היה תמיד אומר לי שהוא כولي והב.

בִּים צְאַלְאַמֶּט

אינספֿעקטָרָה: (רוֹפֵט אָהוּ) נַעֲקְסְּטָעָר!

(אֲשִׁיְנָעַ פָּרוּי, אֲשִׁיְנָקִיִּיט, אֲפּוֹצִיךְיֻעָרִיקָּע, מִיטָּא שִׁיְינָעַ פָּרִיזָוָר, זַיִיר עַלְעָגָאנְטוֹן אַנְגָּעָטָאָן אוֹנוֹ שְׁמַעַקְטָּוֹן כּוֹן אַשְׁטָּאָרָקוֹן פָּאָרָקָוָם, קָוָמָטָּוֹן צָוָמָיט אֲטָשְׁעָמָּאָדָּאָן).

אינספֿעקטָרָה: הָאָט אִיר עַפְעָס צָו דַעְקָלָאָרִירָן?
פָּרוּי: וּוֹאָס וּוַיְלַט אִיר הָעָרָן?

אינספֿעקטָרָה: צִי אִיר הָאָט עַפְעָס צָו דַעְקָלָעָרָן.
פָּרוּי: וּוֹאָס קָעַן אִיר הָאָבָן?

אינספֿעקטָרָה: דָּאָס וּוַיִּס אִיר נִישְׁתָּאָן. אִיר הָאָט עַפְעָס וּוּעָרָטָה?
פָּרוּי: נָאָר וּוַיִּס מִין מְשָׁה עַלְיוֹהָשָׁלוּם הָאָט תָּמִיד מִיר גַּעֲלוֹיבָט אָז אִיר הָאָב פִּיל וּוּעָרָט.

אינספֿעקטָרָה: נִיְין, נִיְין, נִיְין! וּוֹאָס אִיר מִיִּין אֵיז, צִי אִיר הָאָט וּוּעָרָטוֹאָקָן? בְּרִילְיאָנָטָן, לְאִמְיר זָאגָן?

פָּרוּי: אִיר אַלְיַין בֵּין אֲבָרִילְיאָנָט – אֲזֹוי פְּלָעָגָט מִיִּין יָאָסָל עַלְיוֹהָשָׁלוּם זָאגָן. אָז אַמְתָּעָר בְּרִילְיאָנָט.

אינספֿעקטָרָה: אִיר מִיִּין נִישְׁתָּאָזָא גְּרוּיסָן בְּרִילְיאָנָט, עַפְעָס קְלָעָנָעָר, וּוֹאָס מְקָעַן אִין טָאַש אַרְיִינְשְׁטוּפָן.

פָּרוּי: וּוֹאָס פְּלָזְעָם?

אינספֿעקטָרָה: אוֹן גָּאָלָד, הָאָט אִיר?

פָּרוּי: מִיִּין יָאָנָקָל – זָאָל עַר רָוּעָן אֵין גַּנְ-עָדָן – הָאָט מִיר תָּמִיד גַּעַזְאָגָט, אָז אִיר בֵּין אֵין גַּאָנָצָן אֲשִׁטִּיק גָּאָלָד.

רזה אָדָם

- מפקח:** אני מתכוון לתכשיטי זהב, שאפשר למכרם בקלות.
- אישה:** מה פתאום?
- מפקח:** פרוות מינק יש לך?
- אישה:** לא קר לי אף פעם.
- מפקח:** נו, נראה, שאין לך באמת על מה להצהיר, אך למרות זאת, אבקש לפתח את המזוודה!
- אישה:** אני מוברחה?
- מפקח:** כן.
- (האישה פותחת את המזוודה והמפקח מוצא פרוות מינק).
- מפקח:** מה זה?
- אישה:** את זה נתן לי במתנה משה שלי עליו השלום.
- (המפקח מכניס את ידו לתוך כיס המעיל ומוסיפה שני יהלומים גדולים).
- מפקח:** זה מה?
- אישה:** את זה נתן לי יוסל שלי, עליו השלום, לפני מותו.
- (המפקח מכניס את ידו לכיס השני ומוסיפה כמה שרשרות זהב של 24 קראט).
- מפקח:** זה?
- אישה:** את זה נתן לי במתנה יאנקל שלי, זכרונו לברכה, לפני מותו.
- מפקח:** כמה בעליים היו לך?

קיצלען אוון לאָכוּן

אַינְסְפַּעֲקְטָּאָרִי: וואָס אַיר מֵיַּן אַיז, צַי אַיר הָאָט צִירוֹנְג פֿוּן
גָּאָלְד, וואָס מַקְעַן עַס גִּיר פֶּאָרְקוּפָּן.

פֶּרוֹיָה: וואָס פְּלוֹצָעָם?

אַינְסְפַּעֲקְטָּאָרִי: אַ מִינְקְ-פֶּוטְעַרְמָאָנוּטָל הָאָט אַיר?

פֶּרוֹיָה: ס'אַיז מִיר קִין מַאָל נִיט קָאָלְט.

אַינְסְפַּעֲקְטָּאָרִי: נֹו, עַס זַעַט אֹוִיס, אַיר הָאָט טָאָקָע גָּאָרְנִישָׁט
צַו דָּעַרְקָלְעָרְן. נָאָר דָּאָר, זַיְיט אָזְוִי גּוֹט אוֹן עַפְנַט
אַישְׁעָר טְשֻׁמָּאָדָאָן!

פֶּרוֹיָה: אַיר מַזָּוָּז?

אַינְסְפַּעֲקְטָּאָרִי: יָא.

(די פֶּרוֹיָה עַפְנַט דָּעַם טְשֻׁמָּאָדָאָן אוֹן דָּעַר אַינְסְפַּעֲקְטָּאָר גַּעֲפִינְט אַ
מִינְקְפָּעָלָץ).

אַינְסְפַּעֲקְטָּאָרִי: וואָס אַיז דָּאָס?

פֶּרוֹיָה: דָּאָס הָאָט מֵיַּן מַשָּׁה עַלְיוֹן הַשְּׁלָוּם מִיר גַּעֲגַעַן אַ
מוֹתָנָה.

(דָּעַר אַינְסְפַּעֲקְטָּאָר שְׁטוֹפְט אַרְצִין אַהֲנָט אַיְן אַ קַּעַשְׁעַנְעַט פֿוּן מִינְקְפָּעָלָץ
אוֹן נָעַמְט אַרְוִיס צַוְּוִי גְּרוּיְסָע בְּרִילְיאָנְטָן).

אַינְסְפַּעֲקְטָּאָרִי: אוֹן וואָס אַיז דָּאָס?

פֶּרוֹיָה: דָּאָס הָאָט מִיר גַּעֲגַעַן מֵיַּן יָאָסֶל עַלְיוֹן הַשְּׁלָוּם
לְאָרְזִין טְוִוִּיט.

(דָּעַר אַינְסְפַּעֲקְטָּאָר שְׁטוֹפְט אַרְצִין אַהֲנָט אַיְן דָּעַר צַוְּוִיְיטָעָר קַעַשְׁעַנְעַט אוֹן
נָעַמְט אַרְוִיס עַטְלָעָכָע קִיטְלָעָק פֿוּן 24 קַאָראָט גָּאָלְד).

אַינְסְפַּעֲקְטָּאָרִי: אוֹן דָּאָס?

פֶּרוֹיָה: דָּאָס הָאָט מִיר מֵיַּן יָאָנְקָל זְבָרוֹנוֹ-לְבָרְכָה גַּעֲשַׁעַנְקָט
אַיְידָעָר עָר אַיז גַּעַשְׁטָאָרְבָּן.

אַינְסְפַּעֲקְטָּאָרִי: וַיְהִי מַעֲנָחָר הָאָט אַיר גַּעַהָאָט!

רזה אָדָם

אַרְבָּעָה.
אַנְיָ רֹצֶחָ לְהִבְין דְּבָרִיםָה. בָּעֵלֶר הַרְאָשׁוֹן נָתַן לְךָ
בְּמַתְנָה פְּרוּוֹת מִינִיק, נְכֹזָן?
אֲהָ! אֲהָ!
בָּעֵלֶר הַשְׁנִי נָתַן לְךָ שְׁנִי יְהֻלוּמִים גְּדוּלִים, כִּזִּ?
אֲהָ! אֲהָ!
בָּעֵלֶר הַשְׁלִישִׁי נָתַן לְךָ כָּמָה שְׁרַשְׁרָאֹות זָהָב שֶׁל 24
קָאָרָאָט, כִּזִּ?
אֲהָ! אֲהָ!
אֹזְמָה נָתַן לְךָ בָּעֵלֶר הַרְבִּיעִי?
אָצְבָּעַ מִשְׁוֹלֶשֶׁתָּי! כָּלָום וְעוֹד כָּלָום! קָמַצָּן כֹּזה לֹא
רְאִית מִימִיר. בְּקוֹשִׁי הַוּצָאתִי מִמְנוּ אֲגֹרָה. שִׁיתְעַנָּה
לֹו שְׁם עַל מִשְׁכְּבָבוֹ.
אַנְיָ רֹואָה כָּאן גַּם מְנוּרָתָ בְּסָפָ.
כִּזִּ, אָבָל הַיא כָּבר יִשְׁנָה נְוֹשָׁנָה.
מָה זוֹאת אָוּמָרָת יִשְׁנָה נְוֹשָׁנָה?
אַנְיָ יְוֹדָעָת? אָוְלִי בַּת 250 שָׁנָה.
אָבָל זוֹה נְחַשֵּׁב לְעַתִּיקָות! זֹה שְׂוֹהָה הַרְבָּה בְּסָפָ! עַלְיִיךְ
לְהַצְּהִיר וְלִשְׁלָם עַבְורָה.
וְהַאִישָׁה מִתְקַרְבָּת לְמִפְקָח בְּבָכִי) רַחֲם עַלִּי. נְשָׁאָרָתִי
אַלְמָנָה בְּלֹא כָּלָום. עַד שָׁאָמַצָּא אֶת בָּעֵל הַחַמִּישִׁי,
אַנְיָ הַרִּי צְרִיכָה לְאַכְּל וְלִשְׁתָּוֹת, לְגֹור בְּאַיּוֹשָׁהוֹ
מִקּוּם. מַיִּכְלֶל אָוֹתִי?

קיצלען און לאָכוּ

פֿרְויַּה: פֿיר.

אִינְסְּפָּעָקְטָּאָרָה: אֵיך ווֹיל עֲפָעַס פֿאָרְשְׁטִין. דָּעֶר עַרְשְׁטָעֶר מֵאַן
אַיְרָעָר הָאָט אֵיך גַּעַשְׁנָקֶט אַמִּינְקְפָּעָלֶץ, יָא?

פֿרְויַּה: אָה! אָה!

אִינְסְּפָּעָקְטָּאָרָה: דָּעֶר צְוִוִּיטָעֶר מֵאַן אַפָּאָר בְּרִילְיאָנְטִין, יָא?

פֿרְויַּה: אָה! אָה!

אִינְסְּפָּעָקְטָּאָרָה: דָּעֶר דְּרִיטָעֶר הָאָט אֵיך גַּעַגְעָבָן עַטְלָעֶבָּע
קִיטְלָעָר לָוּן 24 קָאָרָאָט גָּאָלָד, יָא?

פֿרְויַּה: אָה! אָה!

אִינְסְּפָּעָקְטָּאָרָה: אִיז ווֹאָס זְשָׁע הָאָט אַיְיעָר פֿעָרְטָעֶר מֵאַן אֵיך
גַּעַגְעָבָן?

פֿרְויַּה: אַפְּלִיגָּנו גְּאָרְנִישְׁטָּאָשְׁ-שְׁבָּגָּאָרְנִישְׁטָּוּ! דָּעֶר בְּאַנְדִּיט. אָזָא
קָאָרְגָּעָר הַוּנְּטָה אָט אֵיר אַיְן לְעָבָן נִישְׁתָּגְעָזָעָן. קוּוִים
הָאָב אֵיך אַרְוִיסְגָּעָשְׁלָעָפָּט לָוּן אִים אַגְּרָאָשָׁן. זָאָל
עַר דָּאָרָט זִיך מְוֻטְשָׁעָן ווּוּעָר לִיגָּט.

אִינְסְּפָּעָקְטָּאָרָה: אֵיך זַע דָּא אַוִּיך אַזְלְבָּעָרְנָעָן מְנוּרָה.

פֿרְויַּה: יָא, אַבְּעָר דָּאָס אִיז שְׁוִין זַיְעָר אַלְטָה.

אִינְסְּפָּעָקְטָּאָרָה: וּוּי אַלְטָה?

פֿרְויַּה: אֵיך ווֹיִיס? אַפְּשָׁר צְוִוִּי הַוּנְּדָעָרָט פֿוֹפְּצִיק יָאָר.
אִינְסְּפָּעָקְטָּאָרָה: דָּאָס אִיז דָּאָר אַן אַנְטִיק! ס'הָאָט פֿיל וּוּעָרָט! מַעַן
מוֹז עַס דַּעְקָלָאָרִין אָוּן פֿאָר דָּעָם בָּאַצְּאָלָט מַעַן.

פֿרְויַּה: (דָּעַרְעַנְטָעָרְט זִיך צָוָם אִינְסְּפָּעָקְטָּאָר מִיט אַגְּוּוּיָה) הָאָט
אוֹיפְּ מִיר רַחְמָנוֹת. אֵיך בֵּין גַּעַבְלִיבָּן אַן אַלְמָנָה אַן
גָּאָרְנִישְׁטָה. בֵּיז אֵיך ווּעָל דָּעָם פֿינְקְפָּטָן מֵאַן טְרָעָפָן,
מוֹז אֵיך דָּאָר עָסָן, טְרִינְקָעָן, ווּוִינְגָעָן עַרְגָּעָן ווּוּ
וּעָט מִיך אַוִּיסְהָאַלְטָן?

רזה אָדָם

- מה זאת אומרת "בעל החמיישי"? את עוד חושבת
להינשא?
מפקח:
אישה:
- מדוע לא?
כוי קברת בבר ארבעה בעליים. שמעי – עלייך לשלם
עבור כל דברי הערך האלה, ולשלם כהוגן.
מפקח:
אישה:
- (האישה מתקרבת עוד יותר למפקח) רחם עלי, אני
מוחננת. כחוב שיש לרחם על האלמנה. אתה הרי
אדם עם נשמה, בעל לב. אתה תעשה בזאת מצווה
גדולה. אלהים ייעזר לך.
מפקח:
אישה:
- לכى מכאנ! מהר! לפני שתקבלי קנס של אלף דולר!
מה? אתה רוצה לתת לי אלף דולר?
מפקח:
אישה:
- מכה אחת אפיהם אתן לך הסתלקי מכאנ! את
הורגת את הגברים!
מפקח:
אישה:
- (ממלמת עצמה) אלף דולר זה כלל לא רע.
לכى מכאנ, אני אומר לך הייעלמי! כבר מההתחלת
משחו הסריח לי. אוイ ואבוי לי ! עוד זה חסר לי
– להסתבר עם "אלמנה שחורה". אני רוצה עוד
לחיות!!!

קיצלען און לאָכוּ

אַינְסְפַּעֲקְטָּאָרִי: וואָס הַיִּסְט דֻּעַם "פְּינֶפְּטַן מֵאָן?" אַיר טְרָאַכְט
נָאָר הַיִּרְאָטָן?

פָּרוֹוי: פְּאָרוֹאָס נִישְׁטָן?

אַינְסְפַּעֲקְטָּאָרִי: פֵּיר מַעַנְעַר הָאָט אַיר שְׂוִין באָגָרָאַבָּן. הַעֲרַט אָוִיס
– פֵּאָר דִּי דָּזְזַעַקָּע וּוּרְטַזְאָכוּן מוֹזָעָט אַיר באַצְאָלָן אָוּן
גּוֹט באַצְאָלָן.

פָּרוֹוי: (עדערענטערט זיך נאָך מער צום אַינְסְפַּעֲקְטָּאָר) הָאָט אוַיף
מיְר רַחְמָנוֹת, אַיך בעט אַיְר. ס'שְׁטִיטַע גַּעַשְׁרִיבָן,
אוֹז מְדִיאָרָף רַחְמָנוֹת הַאָבָן אוַיף אָן אַלְמָנָה. אַיר
זַיִיט דָּאָר אַ מעַנְטַש, מִיט אַ נְשָׁמָה, מִיט אַ הָרָץ.
אַיר וּוּט אַ גּוֹרִיסְעַ מִיצְוָה טָאָן. גָּאָט וּוּט אַיְר
הַעֲלָפָן.

(דער אַינְסְפַּעֲקְטָּאָר פְּילַט אַז סִידְרִיט זיך אַים דער קָאָפ אָוּן ער וּוּרְט
בָּאַלְד דָּעַרְשְׁטִיקָט פָּוּן דֻּעַם שְׁטָאַרְקָן פָּאָרְקוּם).

אַינְסְפַּעֲקְטָּאָרִי: גִּיט אָוּעָק פָּוּן דָּאָנָעָן! שְׁנָעָל! אַיְדָעָר אַיר
בָּאַקְוּמַט אַ טּוֹיזָנַט דָּאָלָאָר גַּעַלְטְּשְׁטָרָאָף!

פָּרוֹוי: וּוֹאָס? אַיר וּוִילְט מִיר גַּעַבְנַט טּוֹיזָנַט דָּאָלָאָר?

אַינְסְפַּעֲקְטָּאָרִי: אַ מְפָה וּוּלְעַל אַיך אַיְר גַּעַבְנַט גִּיט אָוּעָק פָּוּן
דָּאָנָעָן! אַיר הַרְגַּעַט אָוִיס דִּי מַעַנְעָרָן!

פָּרוֹוי: (עוֹ זַי אַלְיַיָּה) טּוֹיזָנַט דָּאָלָאָר אַיז גָּרְנִיט שְׁלַעַכְט.

אַינְסְפַּעֲקְטָּאָרִי: אָוּעָק זַאְג אַיך אַיְר! אַנְטְּשָׁוֹוִינְדָן זַאְלָט אַיר! פָּוּן
אָנְהַיְיב אָן הָאָט עַס גַּעַהָאָט אַ שְׁלַעַכְט גַּעַרְוָן. וּוֹי
אַיז מִיר! נָאָר דָּאָס פְּעַלְתָּ מִיר – זַיְר לְאַרְטְּשָׁעְפָּעָן
מִיט אַ "שְׁוֹוָאַרְצָעָר אַלְמָנָה". אַיר וּוִיל נָאָר לְעַבְנָן!!!

מעשה גניבה

(ישישה יושבת על שرفרף במרכז השוק ומתייפחת. אנשים עומדים סביבה ומביטים בישישה הממררת בভci. שוטר ניגש אליה).

שוטר: מ...מ... אני שוטר. מה הולך באן? מה קרה לך?

ישישה: (מתייפחת) גנבו לי את התיק.

שוטר: אל תבci, הרגעי. ספרי לי לבדוק איך זה קרה.
הלבתי לשוק לנקנות ירקות. חשבתי לנקנות תפוחי אדמה, כמה בצלים, גזר או שניים ואולי כמה עגבניות. לאחר שכבר קניתי, ראתה פתאום אפרסקים כאלה יפים ובלתי. בשחתוכופפי לבדוק את האפרסקים, הרגשתי פתאום דחיפה מאחור ומישהו חטף לי את התיק.

שוטר: מה היה לך בתיק?

ישישה: מה לא היה לי בתיק.

שוטר: שמעי, אני רוצה לרשום את הכל, כך שאני מבקש שתזיכרי מה היה לך בתיק.
(מנגדת את הדמעות) יהיה לי את המפתח של הבית.

שוטר: יישישה:

שוטר: יישישה:

שוטר: יישישה:

שוטר: יישישה:

שוטר: יישישה:

א גַּנְבִּישׁוּ מְעֵשָׁה

(אוֹן אַלְטִיטְשָׁקָעּ זִיכְּתָּו אַוְיףּ אַ טָּבָּרָעָטָקּ אַיְן מִיטָּן מַארְקָעּ אוֹן יַאֲמָרֶטּ.
מענטשָׁן שְׂטִיעָן אַרְוּם אוֹן קָוָקוּ וּזְיִ וּוּיִינְטָ אַ בִּיטָּעָן גַּעוּוִין. אַ
פָּאלִיצְיָאנְטָ קָוְמָסְטָ צָהּ).

פָּאלִיצְיָאנְטָ: מְ...מְ... אַיר בִּין אַ פָּאלִיצְיָאנְטָ. וּוּאָס אַיז גַּעַשְׁעָן?
וּוּאָס הָאָט אַיר גַּעַטְרָאָפְּן?

אַלְטִיטְשָׁקָעּ: (כְּלִיפְעַטּ) מַהָּאָט מִיר בָּגְנְבָּעַט דֻּעָם טָאַשּׁ.
פָּאלִיצְיָאנְטָ: וּוּיִינְטָ נִישְׁתָּ. בָּאַרוּיקָטּ זִיךְּ. דָּעַרְצִילְטָ מִיר גַּעַנוּי
וּוּי ס'הָאָט אַיר פָּאַסִּירְטָ.

אַלְטִיטְשָׁקָעּ: אַיר בִּין גַּעַגְּנָגָעָן אַיְן מַארְקָעּ קוּיְפָּן גַּרְיְנוּוֹאָרגּ.
אַיר הָאָבּ גַּעַטְרָאָבּ צָוּ קוּיְפָּן קָאָרְטָאָפְּלָ, עַטְלָעָבָעּ
צִיבָּעָלָעָסּ, אַ מִיְּעָרָ אַדְעָרָ צְוּוִיָּ, אַזְּן אַפְּשָׁר אַ
פָּאָר פָּאָמִידָאָרָן. נַאֲרָ דֻּעָם וּוּאָס אַיר הָאָבּ שְׁוִין
אַיְנָגָעָקָוִיָּטָ, הָאָבּ אַיר פָּלוֹצָעָם דָּעַרְזָעָן אַזְּעָלָעָבָעּ
שִׁינְעָ, זָאָפְטִיקָעּ פָּעָרְשָׁקָעָסּ. וּוּעָן בְּהָאָבּ זִיךְּ
אַיְנָגָעָבוֹיָגָן צָוּ בָּאַטְרָאָבָטָן דִּי פָּעָרְשָׁקָעָסּ, פְּילָ אַיר אַ
שְׁטוֹפָ פָּן אָונְטָן אַיְן עַמְעַצְעָרָ הָאָט מִיר צְוָגָעָבָאָפְּטָ
דֻּעָם טָאַשּׁ.

פָּאלִיצְיָאנְטָ: וּוּאָס הָאָט אַיר אַיְן טָאַשּׁ גַּעַהָאָטּ?

אַלְטִיטְשָׁקָעּ: וּוּאָס הָאָבּ אַיר אַיְן טָאַשּׁ נִיטָּ גַּעַהָאָטּ.

פָּאלִיצְיָאנְטָ: הָעָרָט אָוִיסָ, אַיר וּוּילָ דָּאָס אַלְעָס פָּאָרְשָׁרִיְּבָן,
אַזְּוִי אַזְּ אַיר בָּעַטּ אַיר – דָּעַרְמָאָנָט זִיךְּ וּוּאָס הָאָט
אַיר אַיְן טָאַשּׁ גַּעַהָאָטּ.

אַלְטִיטְשָׁקָעּ: (וּוִישְׁתָּ אָוִיסָ דִּי אַיְינְגָן) אַיר הָאָבּ גַּעַהָאָט דֻּעָם
שְׁלִיסְלָ פָּן שְׁטוּבָ.

רזה אָדָם

- אה! אה! מפתח של הבית. (הוא רושם).
היה לי מכשיר טלפון, אבל קטן כזה, בלי חוט.
אה! אה! מכשיר סלולרי... בן.
היו לי 20 שקלים.
(רושם) 20 שקלים... זהה, בן?
(בוכה) לא. היה לי צילום של אבי עליו השלום
ומכתב אהבה.
מכתב אהבה? מהעת האחרונה?
לא. מאחובי שהייתי בת 18.
נו טוב, זה הכל, נכון?
(אייה מפסיקת לבוכות) לא. היו שם תטרופות שלי
- בדורים ללחץ דם, משחה לרגלי הנפוחות, טיפות
עיניים, משחו נגר עצירות, וטיפות ואלריין במקרה
שאני עומדת להתעלם.
שמעי – רשותי הכל. זה זה, נכון?
(מתיעפת) לא. היו לי ארבע מאות דולר.
ארבע מאות דולר בתיק? מה, כבר אין בנקים?
מה! להשאיר את הכספי בבנק כדי שמיishו יוכל
לגןוב זאת?
- שוטר:
ישישה:
שוטר:
ישישה:

קיצלען אוון לאָכוּן

פֿאַלְיכִיאָנָט: אָה! אָה! ... שְׁלִילֶל פֿוֹן שְׁטוֹב. (ער פֿאַרְשְׂרִיבְט עַס.).
אַלְטִיטְשָׁקָע: אֵיר הָאָב גַּעֲהָאָט אֵט טְעַלְעַפָּאָן, נָאָר אָזָא
קְלִינְטְשִׁיקָעָר, אָן אַשְׁנוּר.

פֿאַלְיכִיאָנָט: אָה! אָה! אָמְאַבְּלִיקָע... יָאָ.
אַלְטִיטְשָׁקָע: אֵיר הָאָב גַּעֲהָאָט צְוֹאַנְצִיךְ שְׁקָלִים.
פֿאַלְיכִיאָנָט: (פֿאַרְשְׂרִיבְט) צְוֹאַנְצִיךְ שְׁקָלִים. אוֹן דָּאָס אִיז
אַלְעָס, יָאָ?

אַלְטִיטְשָׁקָע: (ווַיְיַעַט) נִין. אֵיר הָאָב גַּעֲהָאָט אֵט אַטְאָגְרָאָז
פֿיעַ פֿוֹן מִין פֿאַטְעַר עַלְיוֹ-הַשְּׁלוֹם, אוֹן אוֹיר אֵ
לִיבְעָרְיוֹ.

פֿאַלְיכִיאָנָט: אַ לִיבְעָרְיוֹ? פֿוֹן דָּעַר לְעַצְטָעַר צַיְיט?

אַלְטִיטְשָׁקָע: נִין. פֿוֹן מִין גַּעַלְיבְּטַן וּוֹעֵן בְּ�ִין אַכְעַן יָאָר אַלְט
גַּעַוְעַן.

פֿאַלְיכִיאָנָט: נָו שְׁוִין, דָּאָס אִיז אַלְצְדִּינָג, יָאָ?
אַלְטִיטְשָׁקָע: (הערט ניט אויף צו וַיְיַעַט) נִין. אֵיר הָאָב גַּעֲהָאָט
מִינְעַן מַעְדִּיקָעָמְעָנְטָן – פִּילְן קַעְגַּן בְּלוֹטְדוֹרָק, אֵ
שְׁמִירְעַבְּצָן פָּאָר מִינְעַן גַּעַשׂ-וְאַלְעַנְעַן פִּיס, טְרָאָפְּנָס
פָּאָר דִּי אָוִיגְן, עַפְעַס קַעְגַּן מַאֲגַן-פְּאַרְשְׁטָא-פְּוֹנָג, אָזָן
וְאַלְעָרִיאָן-טְרָאָפְּנָס אִין פָּאָל וּוֹעֵן אֵיר גַּי חַלְשָׁן.

פֿאַלְיכִיאָנָט: הערט אוֹיס – אֵיר הָאָב עַס אַלְעַז פֿאַרְשְׂרִיבְט.
דָּאָס אִיז אַלְעָס, יָאָ?

אַלְטִיטְשָׁקָע: (יעַמְעַרְתָּ) נִין. אֵיר הָאָב גַּעֲהָאָט פֿיר הַוְּנְדָעָרט
דָּאָלָאָר.

פֿאַלְיכִיאָנָט: פֿיר הַוְּנְדָעָרט דָּאָלָאָר! וּוֹעֵר גַּיִיט אַרוּם אִין
מַאֲרָק מִיט פֿיר הַוְּנְדָעָרט דָּאָלָאָר אִין טָאַש? וּוּאָס,
סְאִיז שְׁוִין נִישְׁטָאָן קִין בעַנְקָן?

אַלְטִיטְשָׁקָע: וּוּאָס! לְאוֹן דָּאָס גַּעַלְט אִין בָּאנְק, עַמְעַצְעַר זָאָל
דָּאָס צְוָגְנְבָעַנְעָן?

רזה אָדָם

<p>אני מבין. רשותתי זאת. זהה הכלול, כן? (ממררת בבכי) לא.</p> <p>אוֹי וַאֲבֹוי לֵי! זה נהייה גרווע יוֹתֶר וַיּוֹתֶר. הוּיְיתָה לִי טְבֻעַת יְהָלוּם.</p> <p>טְבֻעַת יְהָלוּם! סְלָחֵי לִי שָׁאַנִי אָוָמֵר לֵךְ – אֲתָה דָּרִי אִישָּׁה זָקָנָה וְאִנֵּי צָרֵיךְ לְכִבֵּד אֹתָךְ, אֲבָל תָּאמְרֵי לִי – הַשְׁתְּגַעַת? לְהַסְּתוּבָב בְּשָׁוֹק עִם טְבֻעַת יְהָלוּם בַּתּוֹךְ הַתִּיק?</p> <p>חַשְׁשַׁתִּי לְהַשְׁאֵיר אֶת הַטְּבֻעַת בַּבַּיִת, שְׁמָא גּוֹבֵ יַיְכַּנֵּס וַיַּגְנֹבֵן זֹאת.</p> <p>נוּ טּוֹב, וּבְזָהָה גַּמְרָנוּ כֵּן? (בוכחה ביטר שאט) לא, זה לא הכלול.</p> <p>נוּ, יְשַׁלֵּי זָמָן. נְדָמָה לִי שָׁוּם דָּבָר כָּבֵר לֹא יוּכְלָה לְהַפְּתִיעַ אֹתָי.</p> <p>הוּיְיתָה לִי שְׁקִיתָה עִם האָפָר שֶׁל בָּעֵלי המְנוּוחָה.</p> <p>מהָה?!</p> <p>בָּעֵלי אָחָב אֹתִי מְאוֹד. בְּקַשְׁתָוּ הַאֲחַרְנוֹתָה הוּיְיתָה שִׁירָפָו אֶת גּוֹפָתוֹ וְשָׂאת האָפָר אֲחֹזֵיק בַּתּוֹךְ הַתִּיק, וְכָךְ הוּא יְהִי אֶתְתִּימֵיד.</p> <p>שמעַי... אָנֵי מְרַגִּישׁ לֹא טּוֹב. אָנֵי צָרֵיךְ בְּדִיחִיפּוֹת כָּמָה מְטִיפּוֹת הַוּאָלְרִין שֶׁלְךָ.</p> <p>אָנֵי לֹא יְכֹלָה לְתַתְךָ לְךָ.</p> <p>מְדוֹעַ?</p>	<p>שׁוֹטָר: יִשְׁיָּשָׁה:</p> <p>שׁוֹטָר: יִשְׁיָּשָׁה:</p> <p>שׁוֹטָר: יִשְׁיָּשָׁה:</p> <p>שׁוֹטָר: יִשְׁיָּשָׁה:</p> <p>שׁוֹטָר: יִשְׁיָּשָׁה:</p> <p>שׁוֹטָר: יִשְׁיָּשָׁה:</p> <p>שׁוֹטָר: יִשְׁיָּשָׁה:</p> <p>שׁוֹטָר: יִשְׁיָּשָׁה:</p> <p>שׁוֹטָר: יִשְׁיָּשָׁה:</p>
--	---

קיצלען און לאָכוּ

פֿאַלְיכִיאָנֶט: אֵיר פֿאַרְשְׁטִי. אֵיר הָאָב עַס פֿאַרְשְׁרִיבָן. אָוֹן דָּאָס
איַז אַלְץ, יַאֲ?

אלְטִיטְשָׁקָעַ: (כליפעת) נִין.

פֿאַלְיכִיאָנֶט: ווֹיַ אַיְזַ מִיר! סְוּוּרֶת עַרְגָּעָר אָוֹן עַרְגָּעָר.

אלְטִיטְשָׁקָעַ: אֵיר הָאָב גַּעַהָאָט אַ בְּרִילְיאָנְטִ-פֿינְגְּעָרָל.

פֿאַלְיכִיאָנֶט: אַ בְּרִילְיאָנְטִ-פֿינְגְּעָרָל! זִימַט מִיר מַוחָל וּוֹאָס אֵיר
זָאָג אֵיר – אֵיר זִימַט דָּאָר אָן אַלְטָעַ פֿרְרִי אָוֹן אֵיר
מוֹז אֵיר אַפְּגָעַבָּן בְּבוֹד, נָאָר זָאָגַט מִיר – אֵיר זִימַט
מִשְׁוָגָע גַּעַוְאָרָן? אַרְוּמְדְּרִיעָן זִיר אַיְזַ מַארְקָ מִיט אַ
ברִילְיאָנְטִ-פֿינְגְּעָרָל אַיְן טָאַשָּׁ?

אלְטִיטְשָׁקָעַ: בְּהָאָב מַוְרָא גַּעַהָאָט עַס לְאַזְזַ אַיְן שְׁטוּב, אַז אַ
גַּנְגַּב זָאָל נִיט אַרְיַין אָוֹן דָּאָס צְוָנְבָעָנָעָן.

פֿאַלְיכִיאָנֶט: נֹו שְׁוִין, מִיט דָעַם הָאָבָן מִיר פֿאַרְעָנְדִיקָט, יַאֲ?

אלְטִיטְשָׁקָעַ: (וּוֹיַינְט נָאָךְ שְׁטָאַרְקָעָר) דָּאָס אַיְזַ נִישְׁתָּ אַיְזַ גַּאנְצָן!

פֿאַלְיכִיאָנֶט: נֹו, אֵיר הָאָב צִיְיט. אֵיר מִיְזַ אַז גַּאֲרְנִישָׁט וּוּעָט
מִיר שְׁוִין נִיט אַיבְּרָאָשָׁן.

אלְטִיטְשָׁקָעַ: אֵיר הָאָב גַּעַהָאָט אַיְזַ אַזְעָקָלָעַ מִיְזַ גַּעַשְׁטָאָרָ
בְּעַנְעָם מַאֲנָס אַש.

פֿאַלְיכִיאָנֶט: וּוֹאָס?!

אלְטִיטְשָׁקָעַ: מִיְזַ מַאֲנָן הָאָט מִיר שְׁטָאַרְקָ לִיב גַּעַהָאָט. זִיְן
לְעַצְתָּר וּוֹונְטָש אַיְזַ גַּעַוְעָן, מִזְאָל אַיְם פֿאַרְבְּרָעָנָעָן
אָוֹן דָעַם אַש זָאָל אֵיר הָאָלָטָן אַיְזַ אַזְעָקָלָעַ אַיְזַ
טָאָש. אַזְוִי אַרְוּם וּוּעָט עַר תְּמִיד זִיְן מִיט מִיר.

פֿאַלְיכִיאָנֶט: הָעָרֶת אָוִיס... סְאַיְזַ מִיר שְׁלַעַבָּט. אֵיר דָאָרָפָ גִּיר
אַ פָּאָר פֿוֹן אַיְרָעָ וּוּאַלְעָרִיאָן-טְרָאָפָנס.

אלְטִיטְשָׁקָעַ: אֵיר קָעַן אֵיר דָאָס נִיט גַּעַבָּן.

פֿאַלְיכִיאָנֶט: פֿאַרְוּאָס?

רזה אָדָם

ישישה:

זה נמצא בתוך התקיק אצל הגנב.
זה יהיה לי גם חם פתאום... נשטפתني בזיהה... (מייציא
מטפחתי ומגב את הזיהה) ובכן, אני מקווה שזה כבר
הכבול, נכון?

שוטר:

ישישה:

אם כך, בואי ניגש לתחנת המשטרה ונמסור דו"ח
על כל מה שסיפרת לי. אני בטוח שמדובר גנבה
שכזה הם מעולם לא שמעו.

שוטר:

קיצלען אוון לאָכוּן

אלטיטשקע: זיי זינען אין טאַש בײַם גַּבָּ.
פֿאַלִּיצְיָאנְטָה: ס'אייז מיר אויך פֿלוֹצָעָם הִיס גַּעוֹאָרָן... עַפְעָס
אֶזְאָ שׂוּוִיס... (נעַמְת אַרְוִיס אֲטִיכָּל אָוּן וַיְשַׁט אַוִּיס דַּעַם
שׂוּוִיס) אַלְזָאָ, אֵיךְ הָאָף אָז דָּאָס אִיז שׂוּן אַלְעָס,
רַיבְטִיק?

אלטיטשקע: יָא.
פֿאַלִּיצְיָאנְטָה: אוּבָּאָזְזָ, לְאַמְּרָ צַוְּגַּיְין אִין פֿאַלִּיצְיָיסְטָאַנְצְּיעַ
אוּן אַיבָּעָרְגָּעָבָן אֲ רַאְפָּאָרְטָ פָּוּן אַלְעָס וּאָס אֵיךְ
הָאָט מִיר דַּעְרְצִילָּט. אֶזְאָ גַּנְבִּישָׁע מַעַשָּׂה, זִיט
זִיכָּעָר, הָאָבָּן זַיִן קִיְּין מַאְלָ נִישְׁט גַּעַהָעָרט.

מקרה שקרה במאה שערים

(בבית במאה שערים בירושלים).

אבא: רוחלה, בואי לכאן!

בן, אבא.

אבא: שבי, אני רוצה לדבר אתר.

בן, אבא.

אבא: אני רוצה לדעת, אם אמא כבר דיברה אתר?

על מה, אבא?

אבא: איך להישמר מבחורים.

לא, אבא. עדיין לא.

אמא: מה זאת אומרת עדיין לא? אני בפירוש ביקשתי
ממנה.

אמא: רצחה לדבר שלוש פעמים, אבל בכלל פעם
קרה משחו.

אמא: מה זאת אומרת קרה? מה קרה?
בפעם הראשונה סבטה נפלה והיינו צריכים לחתת
אותה בבית חולים. בפעם השנייה גב' מוסקוביץ'
באה לביקור.

אבא: ומה קרה בפעם השלישית?

אמא: באב מאד הראש, והיא אמרה שאי אפשר
לדבר על נושאים חשובים כאלה, בשחרראש
כואב.

אַ מאה-שערימדייקער צוֹפָאַל

(אי אַ הוּז אֵין מאה-שערים אֵין יְרוּשָׁלָם).

טָאַטָּעַ: רוחלען! קומַ אַהֲרָן!

יָאַ, טָאַטָּעַ.

טָאַטָּעַ: זעַץ זיך אַוועַך. אַיך ווַיל מִיט דִיר רָעַדָן.

יָאַ, טָאַטָּעַ.

טָאַטָּעַ: אַיך ווַיל ווַיסְן, צַי דַי מַאמְעַה האַט שוֹין גַעֲרַעַדְט מִיט
דִיר?

רוּחַלְעַן: וועָגַן ווֹאָס, טָאַטָּעַ?

טָאַטָּעַ: ווַי זיך אַפְהַיְתָן פָוָן בְּחוּרִים.

רוּחַלְעַן: נִין, טָאַטָּעַ, נָאָר נִישְׁטָן.

טָאַטָּעַ: ווֹאָס הַיִסְטָן נָאָר נִישְׁטָן? אַיך האַב זַי בְּפִירַוש
גַעֲבעַתָן.

רוּחַלְעַן: דַי מַאמְעַה האַט דַרְיַי מַאל גַעֲוָאַלְטַן רָעַדָן, אַבָּעַר
יעַדָן מַאל האַט עַפְעַס פָאַסִּירַט.

טָאַטָּעַ: ווֹאָס הַיִסְטָן פָאַסִּירַט? ווֹאָס האַט פָאַסִּירַט?
רוּחַלְעַן: אֵין מַאל אֵיז דַי באָבָע גַעֲפָאַלְן אֵין מִיר האַבָּן
גַעֲמוֹזַת זַי נַעֲמַעַן אֵין שְׁפִיטָאַל. דַאָס צוֹוִיתָן מַאל
איַז פְּרַוי מַאֲסְקָאַוִוִיטַש גַעֲקוּמָעַן אוַיַּף אַ באַזּוּר.

טָאַטָּעַ: אֵון ווֹאָס האַט פָאַסִּירַט דַאָס דַרְיַיְתָן מַאל?
רוּחַלְעַן: דַעַר מַאֲמַעַן האַט שְׁטָאַרְק ווַיְיַי גַעֲטָאַן דַעַר קָאָפַ, אֵון
זַי האַט גַעֲזָאָגַט אֶזְמַעַן נִיטַרְעַן פָוָן אַזְעַלְעַבַע
וַיְכַטְּיקַע זַאָבַן, ווַעַן דַעַר קָאָפַ טוֹט ווַיְיַי.

רזה אָדָם

- נו טוב. שמעי רוחלה – היום כשחזרתי הביתה מתפללת שחרית, ראיתי אותה עומדת ברחוב ומדברת עם בחור בלתי מוכר. נכון או לא?
- בן, אבא. הוא שאל אותי דבר-מה.
- מה יש לו לשאול אותה?
- הוא רצה לדעת, היכן גור הרב זסלנסקי.
- ומה אמרת לו?
- שהוא צריך להסתובב וללכט עד בית הבנשת, כי גור הרב ממש ליד בית הבנשת.
- ומה הוא אמר?
- הוא חיך ואמר תודה.
- ומה את אז אמרת?
- גם אני חייכתי ואמרתי שאין בעד מה.
- ורייאבי לי! בכיה זה מתחיל. שאלת פה, שאלת שם, מוחיכים זה לזה וצוחקים ביחד, ולפניהם שמשפיקים לומר "שמע ישראל" עושה הנערה כולם שהבחור רוצה.
- מה הוא יכול לרצות אבא?
- את זה אמן צריכה לומר לך.
- אבא, ראיתי אותו פעמיinus נוספת.
- ורייאבי לי! מה?!?
- בשחוא חזר מהרב, הוא שוב שאל אותי דבר-מה.
- ומה רצה המשומד הזה הפעם?

אבא:

רוחלה:

אבא:

קיצלען און לאָכוּ

נו שווין. רוחלע, הער אויס – דײַנט, האַהims קומענדייק פֿון שחרית, האָב אִיךְ דֵּיר גַּזעַן אין גַּאַס רַעֲדַן מִיט אין אָוְמַבָּאַקָּאנֶטּ בְּחוֹרּ. רַיבְּטִיךְ אַדְעָרּ נִישְׁתָּ?	טִאָטָעּ:
יאָ, טִאָטָעּ. עָרָהָטּ מִיר גַּעֲפְּרַעְגַּטּ עַפְּעַסּ. וּוְאָסּ הָאָטּ עָרָהָטּ צָוּ פְּרַעְגַּןּ?	רוּחַלְעַ:
עָרָהָטּ גַּעֲוֹאַלְטּ וּוִיסְּןּ, וּוּ דְעַרּ רַבְּיִ זָאַסְלַאַנְסִיךְ וּוּרִינְטּ.	טִאָטָעּ: רוּחַלְעַ:
אוּן וּוְאָסּ הָאָסְטוּ אִים גַּעַזְגַּטּ? זָאַל עָרָהָטּ אַוְיסְטְּרִיעַןּ אוּן גַּיְינּ בֵּין דְעַרּ שּׂוֹלּ, וּוּיְילּ דְעַרּ רַבְּיִ וּוּוִינְטּ מִמְשּׁ נַעֲבַןּ שּׂוֹלּ.	רוּחַלְעַ:
אוּן וּוְאָסּ הָאָטּ עָרָהָטּ גַּעַזְגַּטּ? עָרָהָטּ גַּעֲשְׁמִיכְבַּלְטּ אוּן הָאָטּ גַּעַזְגַּטּ אַדְאַנְקּ.	רוּחַלְעַ:
אוּן וּוְאָסּ הָאָסְטוּ דָאַן גַּעַזְגַּטּ? אִיךְ הָאָבּ אַוִּירּ גַּעֲשְׁמִיכְבַּלְטּ אוּן גַּעַזְגַּטּ אָזּ סְאיַיזּ נִיטְאָ פְּאָרּ וּוְאָסּ.	רוּחַלְעַ:
וּוִי אִיזּ מִירּ אָזִי הַיְּבַטּ עַסּ אָןּ. אַפְּרַעְגּ אַהְיַןּ, אַ פְּרַעְגּ אַהְעָרּ, מַשְׁמִיכְבַּלְטּ אוּן מַלְאַכְטּ צַוְּזָאמְעַןּ, אוּן אִיןּ אִיןּ "שְׁמַעַ-יִשְׂרָאֵלּ" סְמִידְלָלּ מַאֲכַטּ אַלְּצּ וּוְאָסּ דְעַרּ בְּחוֹרּ וּוּיְלּ.	טִאָטָעּ:
וּוְאָסּ קַעַןּ עָרָהָטּ וּוּעַלְןּ טִאָטָעּ? דִּאָסּ דִּארְפּ דִּיןּ מַאֲמִיעַ דִּירּ זָאַגּ.	רוּחַלְעַ:
טִאָטָעּ, אִיךְ הָאָבּ אִיםּ אַצְוַיְיטּןּ מַאֲלָלּ גַּעֲטְרַאַפּּןּ.	טִאָטָעּ: רוּחַלְעַ:
וּוִי אִיזּ מִירּ! וּוּעַןּ? וּוּעַןּ עָרָהָטּ צַוְּרִיקְגַּעְקְוִמְעַןּ פֿוןּ רַבִּיןּ. עָרָהָטּ מִירּ וּוִידְעַרּ גַּעֲפְּרַעְגַּטּ עַפְּעַסּ.	רוּחַלְעַ:
אוּן וּוְאָסּ הָאָטּ עָרָהָטּ, דְעַרּ מְשׂוּמְדּ, גַּעֲוֹאַלְטּ דְאָסּ מַאֲלָלּ?	טִאָטָעּ:

רזה אָדָם

- הוּא רְצֵה לְדַעַת הִיכְנָן גָּר זֶלְמָן הַשׁוֹחֵט.
וְמָה אָמַרְתָּ לוֹ?
- רְחוֹלָה:
אֲבָא:
- שַׁהַשׁוֹחֵט גָּר לֹא רְחֻוק מִכֶּאן, אֶלָּא שַׁהַאֲרָזֵר
לְעַבְורָת הַכְּבִישׁ וְלַרְדָת בְּמִדרְגּוֹת.
- רְחוֹלָה:
אֲבָא:
- וְמָה הַוָּא אָמַרְתָּ?
הַוָּא צָחַק וְאָמַרְתָּ, שַׁהַוָּא לֹא יְדַעַת מָה הַיְהָ עֹשָׂה
בְּלָעְדֵי, וְשַׁלְבְּטָחָ נִפְגַּשׁ מַחְרָ.
- רְחוֹלָה:
אֲבָא:
- (מַאֲבָד אֶת הַעֲשֹׂתוֹת) שְׁרוֹחָ רְעֵה תַּעֲבֹר בְּאַבְּיִ-אַבְּיִ,
בְּוֹלְהַקְלָלוֹת עַל רְאֵשׁוֹ, שָׁאַלְוָהִים יְגַמּוֹל לוֹ – בְּכָה
לְהַסִּיט אֶת בְּתֵי מַדְרָךְ הַיִשְׁרָ. אָוִי לֵי נַהֲיהָ לִי חֹשֶׁךְ
בְּעִינֵינוּם.
- רְחוֹלָה:
אֲבָא:
- אֲבָא, הַוָּא אָמַר שַׁהַוָּא יָבוֹא כָּל יוֹם וְשַׁנְתָּרָא.
אַנְיָ כָּבֵר אַתָּן לוֹ. פּוֹחָזָן פּוֹשָׁעָן בְּלֹמְנִיקָן שִׁיהְיָה
כְּפָרָה עַבְורָ בּוֹלְנוֹן. אָוִי אִיר שָׁאַלְיָ אַתָּן לוֹ – הַוָּא
יִשְׁבַּחַ אִיר קּוֹרָאִים לוֹ.
- רְחוֹלָה:
אֲבָא:
- קּוֹרָאִים לוֹ יְוָסָל.
מַאיְפָה אַתָּ יְזַדְעָתָן?
- רְחוֹלָה:
אֲבָא:
- הַוָּא אָמַר לֵי, כְּשַׁחַור מְבִיתָו שֶׁל הַשׁוֹחֵט.
אָוִי אַלְוָהִים, מְדוֹעָעָמְגַע לֵי? מְדוֹעָעָ אַיְזָה חַטָּאת
חַטָּאתִי? אַיְזָה בּוֹשָׁה, אַיְזָה חַרְפָּה. כָּל הַמְשָׁפָחָה
תַּהֲיָה עֲבָשָׂיו "מוֹקָצָה". אָוִי וְאָבָוִי!
- רְחוֹלָה:
אֲבָא!

קיצלען און לאָכוּן

ער האַט געוֹאַלְט וויסַן ווּ זְלַמֵּן דָּעַר שׂוֹחֵט ווּוִינֶט.	רוּחָלָעַ:
אָוּן ווֹאָס הָאָסְטוּ גַּעֲזָאָגְט?	טָאָטָעַ:
אוּ דָעַר שׂוֹחֵט ווּוִינֶט נִישְׁתַּוּ ווִיסְׁט פָּוּן דְּאָנוּן, נָאָר עָר מוֹז אַיְבָּעָרְגִּין דִּי גָּאָס אָוּן אַרְאָפְּגִּין דִּי טְרָעָפַ.	רוּחָלָעַ:
אָוּן ווֹאָס הָאַט עָר גַּעֲזָאָגְט?	טָאָטָעַ:
ער האַט גַּעַלְאַכְט אָוּן גַּעֲזָאָגְט, אוּ דָעַר ווִיסְׁט נִיט וֹאָס עָר ווֹאַלְט גַּעַטְאָן אָנְן מִיר, אָוּן אָז עָר ווּעַט מִיר מִסְתְּמָא זְעַן מָאָרְגָּן.	רוּחָלָעַ:
(אוּיְסָעַר זַיְד) אָ רֹחַ אַיְן זַיְדָן טָאָטָעַס-טָאָטָעַ, אָ שְׂוּאָרְצִיְּאָר אַרְיָף זַיְדָן קָאָפַ, גַּאֲטַזְאָל אִים בָּאָצְאָלָן - אָזְוִי אַרְאָפְּפִירְן מִין טָאָכְטָעָר פָּוּן גְּלִיכְבָּן ווּעְגָּן וּוַיִּ אַיְן מִיר! סְאיַזְמִיר פְּיִינְצְטָעָר אַיְן דִּי אָוִינָן גַּעַוּאָרָן.	טָאָטָעַ:
טָאָטָעַ, עָר האַט גַּעֲזָאָגְט, אוּ דָעַר ווּעַט קּוּמְעַן יְעַדְן טָאָג, אָוּן מִיר ווּעַלְן זִיךְרָעָפַן.	רוּחָלָעַ:
אַיְךְ ווּעַל אִים שְׂוִין גַּעַבְן. אָ פָּאָסְקוּדְנִיאָקְן אַיְן אַפְּעָרִיסְטִי אָ ווֹאָס אַיְן דָעַר קָאָרְטִי! זַיְדָן זַאֲלָל עָר פָּאָר אוֹנְדוֹן אִ שְׁיַינְעַ רִיְנְעַ כְּפָרָה. אוּ ווּעַל אַיְךְ אִים שְׂוִין גַּעַבְן - עָר ווּעַט פְּאָרְגָּעָסְן ווּי עָר הַיִּסְטָן.	טָאָטָעַ:
יָאָסָל, הַיִּסְטָן עָר.	רוּחָלָעַ:
פָּוּן ווּאָנוּן ווִיסְׁטָוּ?	טָאָטָעַ:
ער האַט עַס מִיר גַּעֲזָאָגְט, ווּעַן עָר אַיְזְ צְוִירִקְגַּעַקְוּמְעַן פָּוּן שׂוֹחֵט.	רוּחָלָעַ:
אוּי גָּאָטָעָנוּ, פָּאָר ווֹאָס קוּמַט עַס מִיר? פָּאָר ווֹאָס? וֹאָס פָּאָר אִ חְטָא הָאָב אִיר גַּעֲזִינְדִּיקְטִי? אֹזָא בָּרְשָׁה, אֹזָא שָׁאָנוּדָע. דִּי גָּאָנוּנָעָ מִשְׁפָּחָה ווּעַט אִיצְטָן זַיְדָן מוֹקְצָה. וּוְיִי, וּוְיִי!	טָאָטָעַ:
	רוּחָלָעַ:

רזה אָדָם

אבא:	גרמת כבר מספיק נזק.
רוחלה:	אבל אבא!
אבא:	מה?
רוחלה:	הוא אמר, שהוא הדור החדש שלנו במקום יאנקל שהועבר לבני ברק.
אבא:	(שתיקה...) בך הוא אמר?
רוחלה:	כן, אבא.
אבא:	נו טוב, בכלל מקרה, תגידי לאמא, שתדבר אחר עם אחיויתיך.
רוחלה:	כול השבע, אבא?
אבא:	כן!
רוחלה:	אבל אבא, חייה-ברכה היא בקורסי בת שנתיים. לא משנה. יותר טוב מוקדם מאשר מאוחר!

קיצלען אוון לאָכוּן

הָאַסְטַ שׁוֹין גַעֲנוֹג שָׁאַדְן גַעֲמַאַכְטַ.	טָאַטְעַ:
אַבְעַר טָאַטְעַ!	רוֹחַלְעַ:
וּוְאַס?	טָאַטְעַ:
ער הָאַט גַעֲזָגַט אָז עָר אִיז אָונְדוֹזָעֶר נַיְעַר פָאַסְטְרַעַגָעַר אַנְשָׁטָאַט פָוָן יָאנְקָל, וּוּאָס מֵהָאַט אַרְיְיבַעַרְגַעַפְיִירַט קִיְין בְּנִיְברָק.	רוֹחַלְעַ:
(אַשְׁוּמְינְגַע...) אַזְוִי הָאַט עָר גַעֲזָגַט?	טָאַטְעַ:
יאָ, טָאַטְעַ.	רוֹחַלְעַ:
נוֹ שְׁוִין, יְעַדְנַפְאַלְס, זָאָג דָעַר מַאַמְעַן, זַי זָאָל רַעַדְן מִיטַ דִיר אוֹן מִיטַ דִינְנַע שְׁוּעַסְטָעַר.	טָאַטְעַ:
אַלְעַ זִיבָן, טָאַטְעַ?	רוֹחַלְעַ:
יאָ!	טָאַטְעַ:
אַבְעַר טָאַטְעַ, חַיְהַ-בְּרַכָּה אִיז קוּיִם צֻוַּיִי יָאָר אַלְטַ.	רוֹחַלְעַ:
נִישְׁטַ וּוִיכְטִיק, בְעַטְעַר פְרִיעַר אַיְדָעַר שְׁפָעַטְעַר!	טָאַטְעַ:

הנסעה הראשונה לחו"ל

(אריק, ליל, ובנם הקטן דודיק בן ה-5, נוסעים בפעם הראשונה לחו"ל.
הם עומדים כבר כמעט ארבע שעות בתור בנמל התעופה בריגוריון).

אריק: נדמה שעם ישראל כולם החליט לנסוע היום לחו"ל.

לילי: אכן היה כתוב בעיתון שמיilioני אנשים נוסעים הקיין לחופשה בחו"ל.

אריק: המדינה הרי תישאר ריקה למחרי!
לילי: אריך, אני כבר לא יכולה לעמוד על הרגליים.

אריק: מי אמר לך לנעול עקבים כל כך גבויים?
לילי: איך אפשר לבוש שמלה-מינी קצרה עם נעליים שטוחות? זה לא מתאים.

אריק: ומה פתאום שמלה-מינני?
לילי: אתה הרי אומר תמיד שיש לי רגליים יפות ושבול העולם מסתבל לי על הרגליים.

אריק: האמינו לי, שככל אלף האנשים שעומדים פה בדוחק הזה, אין בראשם להסתבל לך על הרגליים.

דודיק: אמא, אני רעבי!
לילי: אתה רוצה בננה?
דודיק: לא. אני רוצה המבורגר עם צ'יפס. אפשר לקנות במסעדה שם בפינה.

ערשטע רײַזע קיַין אַויסלְאַנד

(אריך, ליל, אוון זיינר פֿינְפֿיאַרְיךָן זונעלע דודיק, פֿאָרָן דאס ערשטע
מֶאָל קיַין אַויסלְאַנד. זי שטייען שוין באַלְד פִּיר שעה אין דער רֵי אַין דעם
ברְּגָרוּרְיוֹן-פּֿלְּפּֿלְּאָץ).

אריך:
ס'זעט אויס אָז גאנַץ יִשְׂרָאֵל הָאָט באַשְׁטִימְטַ צו
פֿאָרָן הַיְנְטַ קיַין אַויסלְאַנד.

ליל:
מֶהָאָט טָאָקָע גַּעֲשִׁרְיבָּן אַין צִיטְוָנָג אָז מַילְיאָנָעַ
מענטשָׁן פֿאָרָן אַרְוִיס דעם זומְעָר אוֹף וּאַקְאָצְיעַ.

אריך:
ס'זּוּעַט גָּאָר בְּלִיבָּן אֵלֵידְיקָע מִדיְנָה!

ליל:
אריך, בְּקָעַן שְׁוִין אוֹף דִּי פִּיס נִיט שְׁטִיְין.
ווער הָאָט דִּיר גַּעֲהִיְיסָן טְרָאָגָן אַזְעַלְעַבָּע הַוִּיכָּע
קְלֻעְצָלָעָ?

ליל:
מִקָּעַן גָּאָר טְרָאָגָן אָזָא קוֹרְץ מִינִי-קְלִיְיד מִיט
בִּידְעַרְיךָ שִׁיר? סְפָאָסְט נִישְׁט.

אריך:
אוון וּוֹאָס פְּלוֹצָעָם אֵמִינִי-קְלִיְיד?
דוֹ זָגַסְט נִיט תָּמִיד אָז אַיךְ הָאָב שִׁינְעָ פִּיס אוֹן
אַלְעַ קוֹקָן אוֹף מִינְעָ פִּיס?

אריך:
גַּלְיִיב מִיר, אָז דִּי טְוִיזְנְטָעָר מַעֲנְטָשָׁן וּוֹאָס שְׁטִיְיעָן
דָּא אַין אָזָא עַנְגְּשָׁאָפָט הָאָבָן נִישְׁט אַין זִינְעָן צוֹ קוֹקָן
אוֹף דִּינְעָ פִּיס.

דודיק:
מַאְמָע, אַיךְ בֵּין הַוּנְגָעָרִיךָ!
ליל:
וּוַיְלַסְט אֲבָנָנָעָ?
דודיק:
נִין. אַיךְ וּוַיְלַסְט הַאַמְבּוֹרְגָעָר מִיט טְשִׁיפָס. מַקָּאן
קוֹרְפָּן אַין רַעַסְטָאָרָאָן, דָּאָרט אַין וּינְקָל.

רזה אָדָם

דודיק, אם אנחנו יוצאים מהٿור, זה אבוד. לא נוכלשוב לחזור. נאכל המבורגר לאחר שנפקיד את המזוזות.

לילי:

אבל אני רעב, אמא!
נשארה לי לחרמניה, אז אני אתקע את הבנה לתוכה הלחמניה זהה ייראה בדיק במו המבורגר.
גם אני מת מרעב – את יכולה לתקוע גם לי משחו?

דודיק:

לילי:

את המנה שלך כבר קיבלת.
ירואה חבר לעבודה מרחוק וצוק) יוסי! מה אתה עושה פה?

אריך:

לילי:

אנחנו נסעים לספרדי!
גם אנחנו. זו הפעם הראשונה שאתם נסעים לחו"ל?
מה פתואם? היינו כבר ברומניה, איטליה, צרפת,
סלובניה, סלובקיה, בולגריה וכמה ימים בקורסין.
ואתם?

יוסי:

אריך:

יוסי:

זו הפעם הראשונה שלנו, אך נדמה לי שגם גם האخונה.

אריך:

לילי:

אריך, אנחנו הבאים בתור לבידוק!
יוסי, שלום! אנחנו עוד נתראה!

(בחורה צעירה במדים עם ארשת פנים רצינית, עובדת כבודקת ביטחונית בנטב"ג).

קיצלען אוון לאָכוּן

דודיק, טאמער גײַען מיר אָרוּיס פֿוֹן דער רֵי, איז
פֿאָרְפֿאָלֶן. קען מען ניט צוּרִיקְקּוּמָעַן. מיר וועלְנַ
עַסְנַ אַ האָמְבּוֹרְגָּעַר, נָאָכַן אַיבְּעַרְגָּעַבְן אָונְדְזָעַר
בָּאגְאָזְשָׁן.

ליילִי:

אָבעָר בְּבֵין אִיצְט הַוּנְגָּעָרִיךְ, מַאֲמָעַ!
ס'אַיז מִיר גַּעֲבְּלִיבָּן אַזְעַמְלָעַ, וַעֲלַ אַרְךְ בְּאַנְאָנָע,
אַרְיַינְשְׁטַעַקְן אַין זַעַמְלָעַ, וַעֲטַ עַס אַוְיסְזָעַן פּוֹנְקָט
וַוי אַ האָמְבּוֹרְגָּעַר.

דודיק:

ליילִי:

אַרְיךְ:
עַפְעַס אַרְיַינְשְׁטַעַקְן?

ליילִי:

אַרְיךְ:
הָאָסְטַ שְׂוִין גַּעֲרִיגָּן דִּין פָּאָרְצִיעַ.
זַעַט אַקְאָלְעַגְעַן פֿוֹן זַיְן אַרְבָּעַט אַוְן שְׁדִיטַה) יָאָסִי וּוְאָס
מַאֲכָסְטוֹ דָּא?

ליילִי:

יאָסִי:
מִיר פָּאָרְן קִיְּן שְׁפָאַנְיַעַן!
מִיר אַוְיךְ. דָּאָס עַרְשְׁטָעַ מַאְלַ וּוְאָס אַרְךְ פָּאָרְטַ קִיְּן
אוַיסְלָאנְדַ?

יאָסִי:

יְוָסִי:
וְאָס פְּלוֹצְעָם? מִיר זַיְנַעַן שְׂוִין גַּעֲוָעַן אַין רַוְמַעְנַיַּע,
אַיְתָאָלִיעַ, פְּרָאַנְקְרִיךְ, סְלָאַוּוָאַקְיעַ,
בּוֹלְגָּאַרְיַע אַוְן אַ פָּאָרְטַעַג אַין צִיפְעַרְן. אַוְן אַיְרַי?

יאָסִי:

אַרְיךְ:
דָּאָס אַיז אָונְדְזָעַר עַרְשְׁטָעַ מַאְלַ. סְדָאַכְטַ זִיר מִיר
אַוְיךְ דָּאָס לְעַצְטָעַ.

ליילִי:

אַרְיךְ:
אַרְיךְ, מִיר זַיְנַעַן דִּין קְוּמְעַדְקִיעַ אַין דֻּעַרְ רֵי!

יאָסִי, שְׁלוּם! מִיר וּוּעָלַן זִיר נָאָר זָעַן.

אַרְיךְ:

(אַ יְוָגַג מִידָּל אַיז אַ מְוּנְדִּיר מִיט אַוְן רַנְסְטָן גַּעַזְיַכְט, דִּינַט דָּא אַין פְּלִי
פְּלָאָז אַלְס זִיכְעָרָה יִיטְקָאנְטְרָאַלְיָאַרְקָעַ).

רזה אָדָם

- בודקה:** הדרכוניים שלכם בבקשתה. (היא מסתכלת על הדרכון ואחריכך על אריך) – אתה ליב-אריה-קלמן-משה וסרמן?
- אריך:** כן, אבל כולם קוראים לי אריך. טוב, אשתי קוראת לי אחרת בשם יותר אינטימי... אבל רק בשאנחנו בלבד.
- בודקה:** (מסתכלת על העילום ושוalach) זה אתה? אתה לא נראה לך. כאן יש לך שיעור.
- אריך:** בהחלט בשמש הקופחת בישראל, אשתי, הבוס, המצב הפוליטי במדינה – האם זה פלא שאיבדתי את השיעור?
- בודקה:** (לليل) ואת ליליאנה-סוטולנזה-שורשנה-נומה וסרמן?
- לילי:** כן, זאת אני, אבל כולם קוראים לי לילי. בעלי קורא לי קצת אחרת... (מחיקת), אבל רק בשאנחנו בלבד.
- בודקה:** (לليل) איזות לך?
- לילי:** הייתה לי ברירה? אריך הילך לשתוות בירה עם חברים והשאר הכל עלי כמו תמיד.
- בודקה:** (לאERIC) האם התחייבת למסור דבר-מה למשה בספרד?
- אריך:** כן.
- בודקה:** למי?
- אריך:** לד"ר מוחמד חסן פראג.

קיצלען און לאָכוּ

קָאנְטַרְאָלִיאַרְקָע: אַיִּיעַרְעַ פָּאַסְפָּאַרְטַן, בִּיטָע. זֵי גִיט אַ קּוֹק אַיְיָן
פָאַסְפָּאַרְט אָוּן דָּאָן אַיְיָף אַרְיקָה אַיר זִיט לִיבְ-אַרְיָה-
קְלָמָן-מָשָׁה וּאֲסָעָרְמָאָן?

אַרְיקָה: יָא. אַבָּעָר אַלְעַ רַוְפָּן מִיר אַרְיקָ. מִינְן וּוַיְיבָּ רַוְפָּט מִיר
אַנְדָעֶרְשָׁ, מַעַר אִינְטִים... אַבָּעָר נָאָר וּוֹעֵן מִיר זִינְגָעָן
אַלְיָין.

קָאנְטַרְאָלִיאַרְקָע: קּוֹקְט אַיְיָף דָעַר פָּאַטָּאַרְאָפָּיָע אָוּן פְּרָעָגָט) דָאָס
זִיט אַיר? אַיר זַעַט נִישְׁתָ אָוִיס אָזְוִי. דָאָהָט אַיר
הָאָרָ.

אַרְיקָה: צְוִישָׁן דָעַר שְׂטָאַרְקָעָר זָוָן אַין יִשְׂרָאֵל, מִינְן וּוַיְיבָּ,
דָעַם בָּאַלְעָבָּאָס, דִי פָּאַלִּיטִישׁוּ סִיטְוָאַצְיָע אַין לְאַנְדָּ,
איְזָן גָּאָר אָ וּוֹנְדָעָר אָז כְּהָבָּ דִי הָאָר פְּאַרְלִוִירָן?

קָאנְטַרְאָלִיאַרְקָע: (עוֹ לִילִי) אָוּן אַיר זִיט לִילְיָאנָע-סּוּוּעָטָלָאָנָעָ-

לִילִי: צְוִישָׁן דָעַר שְׂטָאַרְקָעָר זָוָן אַין יִשְׂרָאֵל, מִינְן מָאָן
רוֹפָּט מִיר אָ בִּיסְלָ אַנְדָעֶרְשָׁ... (שְׁמִיכְלָט), אַבָּעָר נָאָר
וּוֹעֵן מִיר זִינְגָעָן אַלְיָין.

קָאנְטַרְאָלִיאַרְקָע: (עוֹ לִילִי) אַיר הָטָ אַלְיָין אַיְנְגָעָפָּאָקָט דִי
וּאַלְיָוָס?

לִילִי: הָאָבָּ אַיר גַּעַהְקָט אָ בְּרִירָה? אַרְיקָ אַיְזָ גַּעַגְגָעָן
טְרִינְקָעָן בִּירְ מִיטְ זִינְגָעָן חֲבָרִים, אָוּן אַלְץ אַיְבָעָרָ
גַּעַלְאָזָט אַוִיפָּ מִיר. אָזְוִי וּוֹי תְּמִידָ.

קָאנְטַרְאָלִיאַרְקָע: (עוֹ אַרְיקָ) אַיר הָטָ זִיר אַונְטָעָרְגָעָנוּמוּן
אַיְבָעָרְצָוְגָעָבָן עַפְעָס עַמְעָצָן אַין שְׁפָאַנְיָע?

אַרְיקָה: יָא.

קָאנְטַרְאָלִיאַרְקָע: וּוּמְעָן?

אַרְיקָה: דָעַם דָאַקְטָעָר מַחְמָוד כָּאַסְאָן פְּאַרְאַדוֹשָׁ.

רזה אָדָם

בודקה: *(עם מבט זעף) עמדו פה! נא לא לזו! אני מגיעה מיד!*

(היא הולכת ו חוזרת עם קצין הביטחון של השדה).

קצין: *(לארים) חותמיהת למסור דבר-מה לאיזה ד"ר מוחמד חסן פראג'?*

אריק: *את זאת היא כבר שאלת אותה ועניתי לה שכן.*

קצין: *ומי ביקש זאת ממי?*

אריק: *השכן שלי, גו, אחמד שגר בקומה השלישית.*

קצין: *ומה הוא ביקש שתמסור?*

אריק: *דרישת שלום - ד"ר פראג' ניתח לו את העין.*

קצין: *טוב, אתם יכולים לגשת לשקל את המטען.*

אריק: *כאן מתחילה המדור השני של הגהינום ללילין לשם מה דחפת כל כך הרבה שמלות ונעלים לתוך המזוזות?*

לילי: *שמע אריק! כשהאנחנו נסענו לחו"ל, אנחנו נציגי המדינה - אנחנו צרייכים לעשות רושם טוב. אנחנו לא יכולים להיראות במזוזות.*

(אחרי שקיבלה המזוזות, מתברר שישנו מטען עודף. אריק נאלץ לשלם כ-60 יורו שהם כ-240 שקלים).

קיצלען און לאָכוּן

קָאנְטֶרֶאַלְיָאָרְקָע: (מייט בִּיעֹז אַוִינָה) בְּלִיבְטַ דָּא! רִירֶת זִיךְ נִישְׁטַ פָּוּן
אָרטֶ! אֵירֶ קָומְ בָּאַלְדֶּ!

(זַי גִּיטַּ אָוּעַךְ אָוּן קָומְטַ צְרוּיקַ מִיטַּ אַ זִיכְעָרָה יִיטְאָפְּצִיךְרַ פָּוּן דָעַם בָּרַ
גּוּרִיוּן-בְּלִילְפָלָאָ).

אָפִיצִירָה: אֵירֶ הָאָט זִיךְ אָונְטָעָרְגָּעָנוּמָעַן אַיְבָּרְגָּעָבָן עֲפָעַס אַ
גּוּווִיסָּן דָּקְטָעָרַ מְחֻמָּדַ בְּאַסְאָן פְּאָרָאָדוֹשָׁ?
אַרְיקָה: זַי הָאָט מִיךְ שְׂוִין דָאָס גַּעֲפָרָעָגָט אָוּן אֵירֶ הָאָב אֵירֶ
גַּעֲנְפָעָרָט אָז יָאָ.

אָפִיצִירָה: אָוּן וּוּרְהָאָט אֵירֶ דָאָס גַּעֲבָעָטָן?
אַרְיקָה: מִיןַּ שְׁכַּן, נָו, דָעַרְ אַכְמָעַד וּוּלְכָעָרְ וּוּוִינְטַ אַוִּיפָּן
דָרִיטָן שְׁטָאָקְ.

אָפִיצִירָה: אָוּן וּוּאָסַּ הָאָט עָרְ אֵירֶ גַּעֲבָעָטָן אִים אַיְבָּרָ
צּוּגָעָבָן?
אַרְיקָה: הָאָרְצִיקָעְ גְּרוּסָן – דָעַרְ דָּקְטָעָרַ פְּאָרָאָדוֹשָׁ הָאָט
אִים אָפְּעָרִירָט אַוִּיפָּן אָוִיגְ.

אָפִיצִירָה: שְׁוִין, אֵירֶ קָעַנְטַ צּוּגִין צּוֹ אַיְיָרְ בְּאָגָאָזָשְׁ.
אַרְיקָה: דָאָ הָיִיבְטַ זִיךְ אָן דִּי צְוּוִיְיטָעַ פְּלָאָגְעָנִישַׁ אַיְן גִּיהְנוּם.
(צּוֹ לִילְיָם) צְוָלִיבְ וּוּאָסַּ הָאָסְטוֹ אַרְיִנְגָּעָשְׁטוּפָט אַיְן דִּי
טְשָׁעָמָדָאָגָעָן אָזְוִי פַּילְ קְלִיְידָעָרְ אָוּן שִׁירָ?
לִילִיָּה: הָעָרְ אָוִיסְ אַרְיקָה אָז מִירְ פְּאָרָן קִיְין אַוִיסְלָאָנדְ זִינְעָן
מִירְ דִּי פְּאָרְשְׁטִיעָרָסְ פָּוּן דָעַרְ מִדְיָנָה – אַ גּוֹטָן
רוֹשָׁם דָאָרְפָּן מִירְ מַאָכָן. מִירְ קָעַנְעָן נִיטְ אַוִיסְזָעָן וּוּי
שְׁלָעָפָעָרָסְ.

(נָאָכוּן וּוּגָן דָעַם בְּאָגָאָזָשְׁ זַעַט אָוִיסְ אָז סְדָאַ אַ שְׁיִינְעַ פָּאָרְ אַיְבָּרְקָעְ
קִילָאָ – אַרְיקָה דָאָרָף בְּאָצָאָלָן אָ 60 אַיְירָאָ, וּוּאָסַּ קָומְטַ אָוִיסְ אַרְום 240
שְׁקָלָ).

רזה אָדָם

לילי: דודיק, בוא נלך לאכול המבורגר. הכרטיסים הוזלים שאבא קנה אינם מknים לנו אוכל במטוס.

(הם מגיעים למסעדה שמלאה עד אפס מקום. הם צריכים לחכות פרק זמן עד שאפשר לשבת ולהזמין המבורגר. אחרי האוכל אריך יכול קצת עייף שעיניו עצומות והוא מנמנם. דודיק ישן אף הוא. לפתע אריך מתעורר בזעקה).

אריך: מה השעה?

לילי: עשר בלילה.

אריך: אווי ואבוי היינו צרייכים לטוס בשמונה. אווי ואבוי לוי החמיצו את הטיסה שלנו. מודיע לא הערת אותה?

לילי: אמרת שיש עוד זמן.

(אריך ולילי, עם דודיק על הידיים, רצים לעמדת חברת התעופה הספרדית, אבל איש אין נמצא. הם רצים לאשנב המודיעין).

אריך: החמיצו את המטוס לספרד. מתי הטיסה הבאה?

הפקיד: מחר בשמונה בבוקר.

אריך: אז מה אנחנו עושים?

הפקיד: אתם יכולים להישאר ולישון על הרצפה, או לנסוע הביתה ולחזורשוב בבוקר.

אריך: אני לא זו מפה.

לילי: והיכן המזודות שלנו?

קיצלען און לאָכוּ

לילי: דודיק, לאָמֵיר גַּיְינַן עַסְּנָא האַמְבּוֹרְגָּעָר. פָּאָר דִּי
בִּילִיקָע בִּילְעָטָן וּוָאָס דִּין פָּאָטָעָר הָאָט גַּעֲרִיפָּט,
קריגט מעַן נִישְׁתְּ קִיְּינַן עַסְּנָא אוּפְּן עַרְאָפְּלָאן.

(זַיִי קֶומְעָן צַו צְוָם רֻעְשְׁתָּאָרָן וּוָאָס אַיזְוִילְמַיט מַעֲנְצָהָן. זַיִי מַזְוִין אַשְׁטִיק
צַיְּטָה וְאַרְטָן בִּיזְמַיְּקָע זַיִךְ אַנְידְּעַרְזָעָצָן אָנוּ בָּאַשְׁטָעָלָן אַהֲמְבּוֹרְגָּעָר.
נָאָכוּ עַסְּנָא אַיזְוִילְמַיט אַיזְוִילְמַיט אַיזְוִילְמַיט זַיִךְ אַים אָנוּ עַר
כָּאָפְּט אַדְרִימָל. דָּזְדִּיק שְׁלָאָפְּט שְׁוִין אַיזְוִילְמַיט. פָּלוֹצָעָם וּוְעַקְטָה זַיִךְ אַיזְוִילְמַיט
מִיט אַ גַּעַשְׂרִי).

אריך: וּוי שְׁפָעַט אַיזְוִילְמַיט?

לילי: צַעַן אַזְיְגָעָר בִּיזְנָאָכָט.

אריך: אוּי, אוּי, אוּי! מִיר הָאָבָן גַּעֲדָרְפָּט אַרוֹיסְטָפָּאָרָן אַבְּט
אַזְיְגָעָר. וּוי אַיזְוִילְמַיט! מִיר הָאָבָן פָּאָרְשְׁפָעְטִיקָט
אוֹנְדְּזָעָר פְּלִי. פָּאָר וּוָאָס הָאָסְטוּ מִיר נִישְׁתְּ
אוֹיְפְּגָעוּוֹקָט?

לילי: דוֹ הָאָסְטָה גַּעַזְאָגָט אַזְוִילְמַיט דָּאָסְטָה דָּאָסְטָה.

(אַיזְוִילְמַיט לִילְיָה, מִיט דָּזְדִּיק אַיזְוִילְמַיט דִּי הָעַנְטָה, לוֹפְּטָלְיְנִיעְשְׁטָעְנְדָעָר, נָאָר קִיְּינָעָר אַיזְוִילְמַיט. זַיִי לוֹפְּטָן צַו דָּעַם אַינְפָּאָר
מַאֲצִיעַלְעַנְצָטָעָר).

אריך: מִיר הָאָבָן פָּאָרְשְׁפָעְטִיקָט דָּעַם עַרְאָפְּלָאן קִיְּינַן
שְׁפָאָנְיָה. וּוּן אַיזְוִילְמַיט דָּעַם קָוְמָעְדִּיקָעָר פְּלִי?

באַאמְטָעָר: מַאֲרָגָן אַיִן דָּעַר פְּרִי אַבְּט אַזְיְגָעָר.

אריך: אַיזְוִילְמַיט שְׁמַע מַאֲבָן מִיר?

באַאמְטָעָר: אַיר קָעַנט דָּא בְּלִיבָּן אָנוּ שְׁלָאָפְּן אַיזְוִילְמַיט
פָּאָדְלָאנְגָּעָר, אַדְעָר פָּאָרָן אַהֲיָם אָנוּ קֶומְעָן וּוְיַדְעָר
אַיִן דָּעַר פְּרִי.

אריך: אַיר רִיר זַיִר נִיט פָּוֹן אַרט.
לילי: אָנוּ וּוּ זַיְנָעָן אוֹנְדְּזָעָר וּוְאַלְיְזָעָס?

רזה אָדָם

הפקיד: הַזֶּה כָּבֵר שְׁעִתִּים בְּדָרְךָ.

אריק: אַנְיִ מְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ – אַנְאָ הַוָּאָל בְּטוּבָךְ לְצַלְצַל לְחַבְרָתָה
הַתְּעוֹפָה "אִיבְּרִיהָ" וְלוֹמֵר לְהָם שָׁאַנְחָנוּ מְגַעִים
מַחְרָ בְּבוֹקָר.

הפקיד: בְּסֶדר. אֲעַשָּׂה זֹאת.

(אריק, לילי ודודיק נשכבים על הרصفה ונרדמים מיד. הם מתעוררים
בבוקר ורצים לעמדת חברת התעופה הספרדית "אִיבְּרִיהָ").

אריק: הַחֲמַצֵּנוּ אֶת הַמְּטוּס אַתְמָוֵל בְּלִילָה. אַנְחָנוּ רֹצִים
לְטוּס עַבְשִׂיוֹ. הַמְּזוּדוֹת שְׁלַנוּ כְּבָר שָׁם. אַתָּה יִבּוֹל
לְאַשְׁר זֹאת?

הדייל הספרדי: תְּנוּ לִי אֶת הַדְּרֻכּוֹנִים!

(הוא בודק את הדריכונים ומתקשר לנמל התעופה במדריד).

הדייל הספרדי: סִי! (כְּנָן) נו! (לֹא!) נו מָה דִּיגָּא! (מָה אַתָּה אָוֶרֶם?)
גְּרָאָסִיאָט (תְּוֹדָה).

אריק: נו – הַמְּזוּדוֹת הַגְּיֻעָוֹ?

הדייל הספרדי: כְּנָן, כְּמוּבָן. אֶלָּא שָׁמָאָחָר שָׁאַיָּשׁ לֹא בָּא לְאַסּוֹף
אוֹתָן, וּמָאָחָר שְׁהָן הַגְּיֻעָו מִישְׁרָאֵל, וּמָאָחָר שְׁצַוֵּין
שָׁאַתָּה עוֹמֵד לְהִיפְגַּשׁ עִם אֶחָד בְּשָׁם מְחַמּוֹד חָסֵן
פָּאָרָאָגָן, אוֹ קָצִין הַבִּיטְחוֹן שֶׁל נֶמֶל הַתְּעוֹפָה בְּמִדְרָיָד
חַשְׁד שְׁטָמוֹנָה שֶׁם פְּצָצָה וּנְתַן הַוָּרָאָה לְפָוֹצֵץ אֶת
הַפְּצָצָה. פָּוֹטָן אַינְ פְּצָצָה!

אריק: וְהַמְּזוּדוֹת?

קיצלען אוון לאָכוּן

בְּאַמְתָּעָר: זַיִן זַיְנָעַן שְׂוֵין צְוֹוֵי שְׁעה אַוִיכָּן וּוּגָן.

אַרְיךָ: אַיר בְּעֵט אַיריך – זַיִט אַזְוֵי גּוֹט אוֹן קְלִינְגְּט אַן דַּי "אַיְבָּרְיעַ" לְוַטְּלִינְגַּע אַוּן זַאֲגַט זַיִן, אַז מִיר וּוּעַלְן קְוּמָעַן מַאֲרָגָן אַין דַּעַר פֶּרְיַי.

בְּאַמְתָּעָר: גּוֹט. אַיר וּוּעַלְעַס טָאַן.

(אַרְיךָ, לִילִי אוֹן דָּוְדִּיק לִיְגָן זַיִךְ צַו אַיִיף דַּעַר פָּאַדְלָאָגָע אַוּן וּוּרְן בְּאַלְדָּןְשְׁלָאָפָּן. זַיִן שְׂטִיעַן אַוִיכָּף אַיִן דַּעַר פֶּרְיַי אוֹן לִיְפָן צַו דַּעַם שְׁטוּנְדַּעְר פָּוֹן דַּעַר שְׁפָאַנְיְשָׁעַר לוַטְּלִינְגַּע "אַיְבָּרְיעַ").

אַרְיךָ: מִיר הָאָבָן פְּאַרְשְׁפָעְטִיקְט דַּעַם עַרְאָפְּלָאָן, פָּוֹן נַעֲבָטָן. מִיר וּוּילְן אִיצְטַ פֶּרְאָן. אָוְנוּדוּרְעַ וּוּאַלְיְזָעַס זַיְנָעַן שְׂוֵין דָּאָרטַן. אַיר קַעַנְטַ דָּאָס בְּאַשְׁטָעְטִיקְן?

שְׁפָאַנְיְשָׁעַר בְּאַמְתָּעָר: אַיְיָרָע פְּאַסְפָּאָרְטַן!

(ער בָּאַטְּרָאָכְט דַּי פְּאַסְפָּאָרְטַן אוֹן קְלִינְגְּט אַן דַּעַם פְּלִיפְּלָאָץ אַיִן מַאְדָּרְידַּ).

שְׁפָאַנְיְשָׁעַר בְּאַמְתָּעָר: סִי! (יָאָ) נָא! (נִיְיָן!) נָא מַע דִּיגָּאָן (וְאָס זַאֲגַט אַיר!) גְּרָאַסְיָאָס (אַדָּאָנק).

אַרְיךָ: נָו – דַּי וּוּאַלְיְזָעַס זַיְנָעַן אַנְגָּעָקוּמָעַן?

שְׁפָאַנְיְשָׁעַר בְּאַמְתָּעָר: יָא, זִיכְּעָר. אַבְּעָר אַזְוֵי וּוּי קִינְעָר הָאָט זַיִן נִשְׁתַּחַת אַפְּגָעָנוּמוּמָעַן, אוֹן זַיִן זַיְנָעַן פָּוֹן יִשְׂרָאֵל, אוֹן אֲחוֹזָן אַיִזְנָה גַּעֲשִׁיבָן אֹז אַיר וּוּעַט זַיִךְ בְּאַגְּעָגָעָנָעַן מִיטַּא גַּעֲוִיסָן מִחְמָדוֹד בְּאַסְאָן פְּאַרְאָדוֹשַׁ, הָאָט דַּעַר אַפְּיִיצְיָר פָּוֹן פְּלִיְּ-פְּלָאָצָן אַיִן מַאְדָּרְידַּ חָוְשָׁד גַּעֲוָעָן אֹז אַיִזְנָה לִיגָּט דָּאָרטַן. אוֹן עָר הָאָט גַּעֲגָבָן אַיִזְנָה בְּאַפְּעָל אַוִיכָּ-פְּלָאָצָן דַּי בְּאַמְבָעַן. פּוֹף! אָוִיס אַרְיךָ:

אוֹן דַּי וּוּאַלְיְזָעַס?

רזה אָדָם

הדריל הספרדי: (מדגים עם היד) פוף! אין מזוזות!
לילי: (מתחילה לבכות) נעל ה עקב היקרות שלי! השמלות
האופנתיות היפות שלי! תיק כריסטיאן דיר שלוי
אריק: זהו, אנחנו כבר לא נציגי המדינה! בואי לيلي ונחזור
הביתה לחדרה. יותר טוב מהבית אין!

קיצלען אוון לאָכוּן

שפֿאַנְישׁעַר בָּאַמְטָעָה: (מאכט מיט דער האַנט) פֿוֹף! אויס וואַלְיזָעַס!

ליילִי:
ה'ייבט אָן צו וויינען) מײַנע טִיעָרָע שִׁיר מֵיט דַּי הַוִּיכָּע
קְלָעַצְלָעַךְ! מֵינָע שִׁינָע מַאֲדָעָרָנוּ קְלִיְידָעָר! מֵינָע
קְרִיסְטִיאָן דִּיאָרְטָאָשִׁ!

אריך:
שְׁוִין, אויס פָּאַרְשְׁטִיעָרָס פָּוֹן דַּעַר מִדְיָנָה! קָוָם לִילִי,
לְאַמִּיר פָּאָרָן אֲהִים קִין חַדְרוֹה. נִיטָא בָּעַסְעָר וְוי בַּי
אוֹנדֶז אִין שְׁטוּבָ!

אל הרופא

(אישה מבוגרת נכנסת לרופא).

אישה: שלום לר דוקטור שיינמן.

רופא: אה! ג' מוסקוביץ', הכנסי! שבי בבקשתה! איר את מרגישה?

אישה: אוי דוקטור, אני מאד, מאד חולה.
רופא: מה יש לך?

איפה להתחילה? לחץ הדם שלו גבוה, הרגליים נפוחות, הידיים רועדות, הלב דופק כמו משוגע, אוזן אחת סתומה לגמרי והעיניות גם כן כבר לא מה שהיה. או, שכחתי לומר לך, שאני רצח כולה לשירותים. ובקשר לקיבה – עצירות כזו אני מחללת לשונאים שלנו.

רופא: איז מה את רואת?

אני רוצה שיל' עברה C.T., אז גם אני
רוצה. מספיק שלמתי במשך הימים עברו ביטוח
בריאות ומגיע לי C.T.

רופא: באיזה חלק של הגוף את רוצח לעבור את ה.ת.כ.?
אישה: מה זאת אומרת? יש לי כאבים בכל הגוף, כך שניי רוצח לעבור את הבדיקה בכל הגוף.

רופא: את זה אי אפשר לעשות לך.

בִּים דְּאַקְטָעֵר

(ס' קומט אַרְתִּין אָוּ עַל טַעַרְעָא פֶּרְוי צָום דְּאַקְטָעֵר).

פֶּרְוי: שְׁלוֹם־עֲלֵיכֶם, דְּאַקְטָעֵר שִׁינְמָאָן!
דְּאַקְטָעֵר: אה! פֶּרְוי מַאֲסָקָאָוִיטִיש, קֻומֶּט אַרְתִּין זַעַצְתָּ אַיָּךְ
אַנְיַדְעָרָה! וּוֹ פִּילְטָ אִיר זִיר?

פֶּרְוי: אוֵי דְּאַקְטָעֵר, אִיר בֵּין זַיִעָר, זַיִעָר קְרָאנָק.
דְּאַקְטָעֵר: וּזְאָס אִיז?
פֶּרְוי: וּזְאָל אִיר אֲנַהֲיִיבָן? דָּעַר בְּלוֹטְדָּרוֹק מִינְגָּר אִיז
הַוִּיר, דִּי פְּסַזְזָעָן גַּעַשׂ וּוֹאָלָן, מִינְגָּר הַעֲנֵט צִיטָעָן,
דָּאָס הָאָרֶץ קְלָאָפְטָ וּוֹי אַמְשָׁגָעָנָר, אַיִינָן אוּירָעָר אִיז
בֵּין מִיר אִין גַּאנְצָן פְּאַרְשָׁתָאָפְט אָוּן דִּי אוּיגָן זַיְנָעָן
שְׁוִין אוּיר נִיט וּוֹי פֶּרְיעָר. אוֵי, אִיר הָאָב פְּאַרְגָּעָסָן
אַיָּיךְ צַוְּזָגָן, אָזָ אִיר לוֹף יַעֲדָעָר שְׁעה אַין קְלָאָזָעָט.
אָוּן פָּן דָּעַם מַאְגָן – וּוֹיל אִיר אַפְּילְלוּ נִיט רַעַדְן – אָזָא
פְּאַרְשָׁתָאָפְונָג וּוֹינְטָש אִיר אָוְנְדְזָעָרָע שְׁוֹנוֹאִים.

דְּאַקְטָעֵר: אִיז וּזְאָס זְשָׁע וּוֹילְט אִיר?
פֶּרְוי: אִיר וּוֹיל אַ. C.T. מִין חַבְּרָטָע הָאָט גַּעַמְאָכְט אַ. C.T.,
וּוֹיל אִיר אוּיר. אִיר הָאָב גַּעַנְגָּב אַעֲצָאָלָט אַלְעָאָרָן
פְּאַר גַּעַזְוָנָט-פְּאַרְזִיכְעָרָונָג אָוּן ס' קֻומֶּט מִיר אַ. C.T.

דְּאַקְטָעֵר: אוּיפָן וּוּלְלָכְן טִילְלָע קַעְרָפָעָר וּוֹילְט אִיר דָּעַם. T.C.?
פֶּרְוי: וּזְאָס הַיִּסְטָן? בְּהָאָב וּוֹיְתִיקָן אָוּמְעָטוּם. – וּוֹיל אִיר אַ
C.T. אַוְיָגָן גַּאנְצָן קַעְרָפָעָר.
דְּאַקְטָעֵר: דָּאָס קָעָן מַעַן אִיר נִשְׁתָּמָאָכָן.

רזה אָדָם

- מה זאת אומרת אי אפשר? כול כך הרבה בסוף
שילמתי כל השנים עברו ביטוח בריאות. מגיע ל-
C.T. על כול סנטימטר בגופי.
- רואה: אישה:
את יודעת מה זה C.T?
- רואה: אישה:
נו כן. זה מין מכשיר חדש כזה, שמצלים היכן שיש
כאבים.
- רואה: אישה:
ואיך עושים את הבדיקה את יודעת?
- רואה: אישה:
או זה בבה – משכיבים אותך על מיטה צרה ודוחפים
אותך לתוך מכונה ארוכה, נמוכה, צרה וחצי
סגורה. שם עלייך לשכבبيل' לוז, בלי לדבר, רק
לנשומם. מלבד זאת אתה גם לא יכול להרים.
מה זאת אומרת שאני לא יכולה להרים? ואם עצורך
ללבת לשירותים?
- רואה: אישה:
איןך יכולה לצאת מתוכה המכונה. חוץ מזה אתה
לבך בחדר, כי הרופא ממהר לצאת משם.
מדוע?
- רואה: אישה:
כי יש בזו סיכון.
- רואה: אישה:
כמה זמן עלי להתענות בצורה כזו?
בחצי שעה או יותר.
- רואה: אישה:
ובמה סיטיים צריך כדי לצלם את כל הכאבם
שלילי?
- רואה: אישה:
מעבר כל הכאבם שלך, אולי עשרים.
או ואבי לי! איך מין רפואי מודרנית זו? אין שם
אמצעי בדיקה אחר?

קיצלען אוון לאָכוּן

וֹאָס הַיִּסְט נִיט מַאֲכַן? אָזֶוי פֵּיל גַּעַלְט בָּאַצְּאַלְט
אַלְעַ יָאָרְן פֵּאָרְן מַיִּין גַּעַזְוַנְטִי-פְּאַרְזִיכְעַרְוָנְג. ס'קוּמוּט
מִיר אַ C.T. אוּפְּרִיעַדְן סַעַנְטִימַעְטָעַר פָּוּן קַעְרְפָּעַר.

פְּרוּוִי:

אַיְר וּוַיִּסְט וֹאָס ס'אַיְן אַ T.C.
נוּ יָאָ. ס'אַיְן אָזֶוי מַאֲדַעְרְנָעָר אַפְּאַרְאַט, וֹאָס פֵּאָרְן
טַאַגְּרָאַפְּרִיט וּוּ דִי וּוַיִּטְיקְּן גַּעַפְּינְעַן זִיר.

דָּאַקְטָעָרָה:

אַוְן אַיְר וּוַיִּסְט וּיְ אָזֶוי מַמְּאַכְּט עַס?
נִיְּן.

דָּאַקְטָעָרָה:

אָזֶוי אַזְוִי – מַלְיִיגְט אַיְר אָוִיפְּ אַבְּעַטְל אַוְן מַשְׁטוּפְט
אַיְר אַרְיַין אַיְן אַלְאַגְּעָר, נַידְעַרְיקָעָר, שְׁמַאְלָעָר
אַוְן הַאַלְבִּ-פְּאַרְמָאַכְּטָעָר מַאֲשִׁין. דָּאַרְט מוֹזָעָט אַיְר
לִיגְנָן אַן זִיר רִירַן, נִישְׁתְּ רַעַן, בְּלוּיזְ אַטְעַמְּעַן אַוְן
פְּאַרְשְׁטַעְנְדְּלָעָר, קַעַנְט אַיְר זִיר נִישְׁתְּ אַוְיְחָהִיבָּן.

פְּרוּוִי:

דָּאַרְף אַיְר אַיְן קְלָאַזְעָט גִּיְּן?

דָּאַקְטָעָרָה:

אַיְר קַעַנְט נִישְׁתְּ פָּוּן מַאֲשִׁין אַרְוִיס. אַוְיסְעַר דָּעַם זִיְּט
אַיְר אַלְיַין אַיְן צִימָעָר, וּוַיְילְ דָּעַר דָּאַקְטָעָר לַוַּיְפְּט
אַרְוִיס פָּוּן דָּאַרְט.

פְּרוּוִי:

פֵּאָר וּוֹאָס?

דָּאַקְטָעָרָה:

וּוַיְילְ ס'אַיְן אַ סְפָּנָה.

פְּרוּוִי:

אַוְן וּיְ לְאַנְגְּ דָּאַרְף אַיְר זִיר אָזֶוי מַוְטְשָׁעָן?

דָּאַקְטָעָרָה:

אַ הַאַלְבָעָ שָׁעָה אַדְעָר מַעָר.

פְּרוּוִי:

אַוְן וּוַיְפְּלַ אַזְעַלְכָעַ "סִיטִּיעַס" דָּאַרְף מַעָן, מִזְאַל
פְּאַטְאַגְּרָאַפְּרִין אַלְעַ מַיִּינָע וּוַיִּטְיקְּן?

דָּאַקְטָעָרָה:

פֵּאָר אַלְעַ אַיְיעָרָע וּוַיִּטְיקְּן, אַפְּשָׁר אַ צְוּאַנְצִיק.

פְּרוּוִי:

וּוְיִ אָזֶוי מַיִּיר! וֹאָס פֵּאָר אַ מַאֲדַעְרְנָע מַעְדִּיצִין אַיְזָן
דָּאַס? ס'אַיְן נִיטָאָ עַפְעָס קִין אַנְדָעָר מַיִּטְלָן?

רזה אָדָם

- יש. ישנה בדיקת MRI.
כן! כן! אני רוצה מאראי. השבנה שלי עברה בדיקת
מאראי.
- אני לא חושב שיאשרו לך את הבדיקה. זה סיפור
יקר ולא מאשרים בכלל אחד.
- מה זאת אומרת שלא יאשרו כל כך הרבה כיסף
שילמתי בכל השנים האחרונות ביריאות. מה זה
אומרת שלא יאשרו? מגיע לי! מגיע לי מאראים
בכלל הגוף!
- את יודעת כיצד מבצעים את בדיקת האם.אר.אי?
לא.
- או כבה – משכבים אותך על מיטה צרה ודוחפים
אותך לתוך מכונה ארוכה, נמוכה, צרה וחצי
סгорה. שם עלייך לשכב בשקט, לגמרי פאסיבית.
איןך יכולת לדבר או לוזז. בנוסף תשמי שם רعش
מוחריש אוזניים שכמעט יפוץך לך את הראש. כך
עליך להישאר בחצי שעה או יותר.
ובמה מאראיםفالה אצטרא?
- עבור כל הכאבך שלך – הרבה.
- או מה אתה מציע דוקטור?
- אני מציע שתטיסי לים המלח. שם תשבי באמבט
חם, תתרמחי בבוץ.
בבוץ? הרי בוץ יש לך בחזר האחוריית של הבית.

רופא:

אישה:

רופא:

אישה:

רופא:

אישה:

רופא:

אישה:

רופא:

אישה:

רופא:

אישה:

קיצלען און לאָבן

<p>דָּקְטוּרִים:</p> <p>יא. ס'אייז דא אין "עמ.אר.איי".</p> <p>יא! יא! איך וויל א "מַאֲרָאֵי". מײַן שבנטע האט געמאכט א "מַאֲרָאֵי".</p> <p>איך וויסט נישט, צי מ'זועט איך מאָכָן אין "עמ.אר.איי" – ס'אייז א טיעערע מעשה. מ'גייט נישט אַבָּי וועמען.</p> <p>וואָס הייסט מ'זועט ניט געבען? אַזְוִי פִּיל געלט באָצָאלְט אַלְעַי אַרְאָן פָּאָר מִינְג גַּעַזְוֹנְט-פָּאָרוֹנִיכְעָרְוָג. וואָס הייסט מ'זועט ניט געבען? ס'קומט מיר! ס'קומט מיר "מַאֲרָאֵיִיעַס" אוֹפֶּן גַּאנְצָן קַעְרָפָּעַר!</p> <p>ווי אַזְוִי מ'מְאָכְט דָּעַם "עמ.אר.איי" וויסט אַיר? נַיְן.</p>
<p>דָּקְטוּרִים:</p> <p>אייז אַזְוִי – מַלְיִיגְט אַיִיךְ אַוִּיפָּךְ אַבעְטָל אָונְן מַשְׁטוּפָת אַיִיךְ אַרְיַין אַין אַלְאָנְגָּעָר, נִידְרִיקָעָר, שְׁמַאֲלָעָר אָונְן הַאַלְבָּב-פָּאָרָמָאָכְטָעָר מַאֲשָׁין. דָּאָרָט מוֹזָעָט אַיְר לִינְג שְׁטָל אָונְן גַּאנְצָן פָּאָסְיוֹן. אַיְר קַעַנְטָנָה נִישְׁתָּרְעָדָן, אַיְר קַעַנְטָנָה זִיר נִישְׁתָּרְעָן. אַוִּיסְעָר דָּעַם וּוּעָט אַיְר הַעֲרָן אַזְוִי טוּמָל, אַזְוִי אַיְיָעָר קָאָפָּה וּוּעָט אַזְוִי פְּלָאָצָן. אַזְוִי מוֹזָעָט אַיְר לִינְג אַהֲלָבָע שְׁעָה אַדְעָר מַעָּר.</p> <p>אוֹן וּוּיְפָּל אַזְוּלָעָבָע מַאֲרָאֵיִיעַס בְּאַדְאָרָף אַיְר?</p> <p>פָּאָר אַלְעַי אַיְיָעָר וּוּיְטִיקָּן – זִיְעָר פִּיל.</p>
<p>פָּרָוִי:</p> <p>אייז וּוָס זְשֻׁעָה אייז אַיְיָעָר עַצָּה, דָּקְטוּרִים?</p> <p>מיין עַצָּה אייז, אַיְר זְאָלָט פָּאָרָן צּוּם יִמְהַלְלָח. דָּאָרָט וּוּעָט אַיְר וַיְצָן אַין אַהֲיָסָעָר בָּאָה, זִיר פָּאָרָשָׂמִין מִיט בְּלָאָטָעָה.</p> <p>מִיט בְּלָאָטָעָה? בְּלָאָטָע הָאָב אַיְר אַין מיין אַיְגָן הַוּיָה.</p>
<p>פָּרָוִי:</p> <p>יא. ס'אייז דא אין "עמ.אר.איי".</p> <p>יא! יא! איך וויל א "מַאֲרָאֵי". מײַן שבנטע האט געמאכט א "מַאֲרָאֵי".</p> <p>איך וויסט נישט, צי מ'זועט איך מאָכָן אין "עמ.אר.איי" – ס'אייז א טיעערע מעשה. מ'גייט נישט אַבָּי וועמען.</p> <p>וואָס הייסט מ'זועט ניט געבען? אַזְוִי פִּיל געלט באָצָאלְט אַלְעַי אַרְאָן פָּאָר מִינְג גַּעַזְוֹנְט-פָּאָרוֹנִיכְעָרְוָג. וואָס הייסט מ'זועט ניט געבען? ס'קומט מיר! ס'קומט מיר "מַאֲרָאֵיִיעַס" אוֹפֶּן גַּאנְצָן קַעְרָפָּעַר!</p> <p>ווי אַזְוִי מ'מְאָכְט דָּעַם "עמ.אר.איי" וויסט אַיר? נַיְן.</p>

רזה אָדָם

- רופא: לא בוז כזה. חוץ מזה תכيري אנשים, תאכלי, תשתי,
תשחקי בקלפים, תרקי...
אישה: לركוד? עם רגלי הנפוחות?
רופא: ייתכן מאד שהנפוחות תפחת. בעוד שלושה
שבועות – בואי שוב ונראה אם הוטב לך.
אישה: תודה דוקטור שיינמן.
- (כעבור שלושה שבועות).
- אישה: שלום דוקטור!
רופא: אה! גב' מוסקוביץ'. בואי, שבוי, נו – מה שלומך?
אישה: טוב מאד.
רופא: היכיז?
אישה: נסעתו לים המלח. הכרתני אנשים. מרחתני את עצמי
בבוז. ממש נהנית.
רופא: נו ו...?
אישה: אני עומדת להתחתן עם יאנקל. אני רוצה להזמין
אותך לחתונת.
רופא: מה? متى? איך?
אישה: אני מרחתני את עצמי בבוז. יאנקל מרתח את עצמו
בבוז. לאחר מכן, הוא מרתח אותך, ואז אני מרחתני
אתה, וכן מרחנתנו האחד את השני עד שהחלטנו
להתחתן.

קיצלען און לאָכוּ

דָּקְטוּרַה: נישט אֶזְאָ מֵין בְּלָאָטָע. אָוֹן אוַיסְעַר דֻּעַם וּוּעַט אִיר זַיְר בְּאַקְעַנְעַן מִיטַּעַנְטַשָּׁן, עַסְן, טְרִינְקָעַן, שְׁפִילָן קָאָרטָן, טָאנְצָן...

פָּרוּיַה: טָאנְצָן? מִיטַּמְינַע גַּעַשְׂוֹאַלְעַנְעַן פִּיסְטָן?
דָּקְטוּרַה: סְקָעַן אִמְּאָל זַיְן אָז דָּאָס גַּעַשְׂוֹיְלְעַבָּץ וּוּעַט
פָּאָרְקְלַעֲנְעַרְט וּוּרְעַן. אִין דְּרִיךְ וּוּאָכְן אַרְוּם –
קוֹמֶט וּוִידָּעַר אָוֹן מִיר וּוּעַלְן זַעַן צַ'יְאַיז בְּעַסְעַר
גַּעַוּאָרָן.

פָּרוּיַה: אַ גְּרוּיְסַן דָּאָנְקַדְּ דָּקְטוּרַה שִׁינְמָאָן.
(דרִיךְ וּוּאָכְן שְׁפָעַטָּר).

פָּרוּיַה: שְׁלוּסְמַ-עַלְיכֶם דָּקְטוּרַה!
דָּקְטוּרַה: אָהָ! פָּרוּיַה מִאָסְקָאּוּיטַש. קוֹמֶט אַרְיַין, זַעַצְט אַיְיךְ
אוּוּעָק. נֹו – וּוּ פִּילְט אִיר זַיְר?

פָּרוּיַה: זַיְעַר גּוּט.
דָּקְטוּרַה: וּוּי אָזְוִי?
פָּרוּיַה: אִיר בֵּין גַּעַפְּאָרָן צָום יִסְ-הַמְלָח. אִיר הָאָב זַיְר
בְּאַקְעַנְט מִיטַּעַנְטַשָּׁן. אִיר הָאָב זַיְר פָּאָרְשְׁמִירַט
מִיטַּבְּלָאָטָע. אִיר הָאָב גַּאנְצַן שִׁין פָּאָרְבְּרָאָכְט.

נוֹ? דָּקְטוּרַה:
פָּרוּיַה: אִיר גַּיְיַה חַתּוֹנָה הָאָבָן מִיטַּיְאָנְקָל. אִיר וּוּיל אַיְיךְ
איַנְלָאָדָן אוּפְּפַעְעַדְעַר חַתּוֹנָה.

וּוְאָס? וּוּעַן? וּוּי אָזְוִי? דָּקְטוּרַה:
פָּרוּיַה: אִיר הָאָב זַיְר פָּאָרְשְׁמִירַט מִיטַּבְּלָאָטָע. יַאֲנְקָל אַוִּיךְ
זַיְר פָּאָרְשְׁמִירַט מִיטַּבְּלָאָטָע. נֹאָךְ דֻּעַם הָאָט עַר מִין
פָּאָרְשְׁמִירַט, אָוֹן דָּאָנְקָל אִיר אַיְם פָּאָרְשְׁמִירַט, אָוֹן
אוֹוִי הָאָבָן מִיר זַיְר פָּאָרְשְׁמִירַט אַיְנָעַר דֻּעַם צְוּוִיְּתָן,
בִּיזְמִיר הָאָבָן בְּאַשְׁלָאָסָן חַתּוֹנָה צָו הָאָבָן.

רזה אָדָם

רופא: איז מה – את לא ערכיה C.T. יותר?
אישה: לא.

רופא: ומה עם MRI?

רופא: לא. שיטות הבריאות של חן של פעם – אתה יודע
אישה: – ליטוף, נסיקה, חיבור, מיטה רחבה.
רופא: (מחיה) אני מבין.

רופא: (מחייך) אני מבין.

רואה: תגיד לי דוקטור – אתה נשוי?
רופא: לא. עדין לא.

רופא: לא. עדין לא.

אישה: אז אני רוצה ליעץ לך.

רופא: בוא נשמע.

אישה: סע לים המלח.

רונית רוז

אישה: שם תכיר אנשים.

הנתקה

טבילה: תמרח את עצמן ב

• 168 •

אישה: "מיים חמוצים" יכולת לצאת עוד חתונה!

קיצלען אוון לאָכוּן

- דָּקְטוּרַה: איז וואָס זשע – איר דָּאָרֶפֶט שוין נישט קיין T.C.?
פָּרוּיַה: נײַן.
- דָּקְטוּרַה: אָפְּשָׁר אֵן "עֲמָדָאָר אַיִּי"?
פָּרוּיַה: נײַן. מײַנע געוֹנְטְּמִיטְלָעַן זענְעַן פֿוֹן אַמְּאָל – איר ווייסְט – אַ צְעַרְטָל, אַ קוּשָׁ, אַרְוָמְנָעָמָעָן זִיר, אַ בְּרִיאַת בְּעַט.
- דָּקְטוּרַה: ומיט אַ שְׂמִיכָּל) אִיךְ פְּאָרְשְׁטַי.
פָּרוּיַה: זָאָגַט מֵיר דָּקְטוּרַה – איר זענְטָ אַ פְּאָרְהִיְרָאָטָעָר?
- דָּקְטוּרַה: נײַן. נָאָר נִשְׁט.
- פָּרוּיַה: גַּיב אִיךְ אַיִּיר אֵן עַצָּה.
- דָּקְטוּרַה: לְאַמִּיקְ הָעָרָן.
- פָּרוּיַה: פְּאָרָט צּוֹם יִםְ-הַמְּלָח.
- דָּקְטוּרַה: יָאָ.
- פָּרוּיַה: ווועט אִיר זִיר בָּאַקְעַבָּעַן מִיט מַעֲנְטָשָׁן.
- דָּקְטוּרַה: יָאָ.
- פָּרוּיַה: זִיר פְּאָרְשְׁמִירָן מִיט בְּלָאָטָע.
- דָּקְטוּרַה: יָאָ.
- פָּרוּיַה: אוֹן פֿוֹן "טוּיטָן יִם" קָעַן אַרְוִיסָּן נָאָר אַ חַתּוֹנָה!

שלמה המלך

(שני גברים מבוגרים יושבים ברכבת. אחד פונה לשני).

הראשון: סלח לי שאני מטריד אותך – מה השעה?

השני: (מביט בשעון ועונה) השעה ארבע וחצי.

הראשון: יופי, עדין לא מאוחר. אוכל עוד לkenot דבר-מה לשבת. טוב, אם אנחנו כבר מדברים, אז אני רוצה להציג את עצמי –שמי שלמה ואני מלודג. גם אתה מפולין?

(האיש מניע את ראשו לשילילה).

שלמה: אם כך, אז אתה בטח מרומניה. אני תמיד מזוהה מבטא רומני.

(האיש מניע את ראשו לשילילה).

שלמה: אם כך, אז אתה בטח מרוסיה, לא בן?

(האיש מניע את ראשו לשילילה).

שלמה: אם כך, מאין אתה?

האיש: מבקעה אל גרביה.

שלמה: בן? איך קוראים לך?

האיש: איברהים.

שלמה: מה? אתה ערבי?

איברהים: בן, מאוז שאני זכר את עצמי.

שלמה המלך

(צוווי עלטערעד מענער זיין אין באן. זאגט אײַנער דעם אנדערן).

ערשטער מאָן: זיט מיר מוחל, איך בעט אײַך – ווי שפעת איז
אייצט?

צוווייטער מאָן: (קוקט אויפֿן זײַגער און ענטפֿערט) ס'איַז האָלב נאָך
פֿיר.

ערשטער מאָן: ס'איַז טָאָקע ניט שפעת. בְּיוּעֵל נאָך קענען
עפֿעס אַיִּנקוֹפֿן פֿאָר שבת. נו, אָז מיר רעדן שוין,
ויליך זיך זיך פֿאָרשׂטעלץ – איך בין שלמה און איך
בֵּין פֿון לְאָדוֹשׂ. איך שטאמט אויך פֿון פּוֹילֶן?

(דער מאָן מאָכט מיטן קאָפּ אויף נישט).

שלמה: מסתמא פֿון רומעניע. איך שטענדיק דערקען אָ
רומענישן אַקְצענט.

(דער מאָן מאָכט מיטן קאָפּ אויף נישט).

שלמה: אויב אָזוי, זיט איך זיבער פֿון רוסלאָנד, ניט אָזוי?

(דער מאָן מאָכט מיטן קאָפּ אויף נישט).

שלמה: אייז פֿון ווֹאנָען שטאמט איך?

דער מאָן: פֿון באָקָא אל גָּאָרְבִּיאָן.

שלמה: יָאָ? ווי הייסט איך?

דער מאָן: אַיבְּרָאַהִים.

שלמה: איך זיט אָן אַרְאָבעָרָה?

אַיבְּרָאַהִים: יָאָ, פֿון זינט איך גַּעֲדָעַנְךָ זיך.

רזה אָדָם

- מה אתה אומר? אתה לא נראה. ומאייפה היידיש?
לימרתי את עצמי. עבדתי שנים רבות עם יהודים
דוברי יידיש.
- אתה אכן מדבר היטב יידיש. נו טוב, אם אנחנו כבר
מדוברים – אז יש לי אישת ובן יחיד שגר בארה"ב.
הוא רופא. אנחנו מדברים כמה פעמים בשנה
טלפון. הוא מתקשר אליו לפני החגיגות. לך יש
ילדים?
- כן. יש לי ארבעה עשר ילדים.
(צוחק) ארבעה עשר ילדים? כמה נשים היו לך?
מה זאת אומרת הדיו? יש לי עדין. יש לי שלוש
נשים.
- (צוחק) שלוש נשים וארבעה עשר ילדים – לא פשוט
בכלל. מסכן, איך אתה חי?
- מה זאת אומרת איך אני חי כמו מלך מלך!
מה זאת אומרת?
- אני מגיע הביתה ואני מתישב לי – אחת הנשים
ריצה אליו ומורידה לי את הנעליהם, החולצה וכן
הלהאה. השניה מגישה לי את האוכל ישיר לפה,
והשלישית עושה לי עיסוי טוב כזה על כל הגוף.
גם אשתי עושה לי. או, היא עושה לי – היא עושה
לי את המות. איברהים, תאמין לי שאני מקנא בר.

קיצלען און לאָכוּ

שְׁלֹמֶה: וואָס רעדט אַיר? אַיר זעט ניט אויס. אַונ פֿוֹן וואָגַעַן
קענט אַיר יִדְישַׁ?

אַיבָּרָאַהִים: בְּהָאָב זִיךְ אַוְיסְגָּלְעָרָנְט. בְּהָאָב אֵסְרַ אַרְן גַּעַץ
אַרְבָּעַט מִיטַּיְדַּן וואָס רעדן יִדְישַׁ.

שְׁלֹמֶה: אַיר רעדט טָאָקָע זַיְעַר גּוֹט יִדְישַׁ. נֹו, אָז מִיר רעדן
שְׁוִין – אַיר הָאָב אֵוַיְבַּ אַונ אַיְזַן זָוַן אַיְזַן אַמְּעָרִיקָע. עֲרַב
איַז אַדְּקָטָעָר. מִיר רעדן אַיְז טַעַלְעַפָּאָן עַטְלַעַבָּע
מַאְלָא אַיְאָר. עֲרַ קְלִינְגַּט מִיר אַן פֿאָר יּוֹם-טוֹב. אַיר
הָאָט קִינְדָּעָר?

אַיבָּרָאַהִים: יָא. בְּהָאָב פַּעַרְצַן קִינְדָּעָר.

שְׁלֹמֶה: (לְאַכְתָּב) פַּעַרְצַן קִינְדָּעָר? וּוַיְפָל וּוַיְבָעַר הָאָט אַיר
גַּעַהְאָט?

אַיבָּרָאַהִים: וואָס הַיִּסְטַּ גַּעַהְאָט? אַיר הָאָב זַי נָאָר. דְּרַי וּוַיְבָעַר
הָאָב אַיר.

שְׁלֹמֶה: (לְאַכְתָּב) דְּרַי וּוַיְבָעַר אַונ פַּעַרְצַן קִינְדָּעָר – ס'איַז
גַּאֲרַנִּיט פְּשָׁוֹט. נַעֲבָר, וּוְלַעֲבָט אַיר?

אַיבָּרָאַהִים: וואָס הַיִּסְטַּ וּוְאַיר לְעַבָּ? וּוְאַלְרַי אַמְּלַי!

שְׁלֹמֶה: וואָס הַיִּסְטַּ?

אַיבָּרָאַהִים: אַיר קּוֹם אַהִים אַונ אַיר זַעַץ מִיר אַוְעָק – אַיְינַע
פֿוֹן דַּי וּוַיְבָעַר לוַיְפָט צַו אַונ נַעַמְתַּ מִיר אַרְאָפַּ דַּי
שִׁיר, דַּאָס הַעֲמָד אַונ אַזְוִי וּוַיְטָעַר. דַּי צַוְוִיתָעַ
דַּעַרְלַאֲנְגַּט מִיר דַּאָס עַסְן גַּלְיַיְךְ אַינְזָ מַוְיל אַרְיַין,
אַונ דַּי דַּרְיְטַע מַאֲכָט מִיר אַזְאָ גּוֹטָן מַאֲסָאָזָש אַוְיַפְּן
גַּאנְצָן קִעְרְפָּעָר.

שְׁלֹמֶה: מִיְּן וּוַיְבָעַר דַּעַרְלַאֲנְגַּט מִיר אַוְיַךְ. אֹוי דַּעַרְלַאֲנְגַּט
זַי מִיר – זַי דַּעַרְגִּיט מִיר דַּי יִאָרֶן. גַּלְיַיְבַּט מִיר
אַיבָּרָאַהִים, בְּבִין אַירַ מַקְנָא.

רזה אָדָם

- איברהים:** נו, תהפוך להיות ערבי ואז תוכל ליהנות מצורת חיים שכזו.
- שלמה:** (חוشب מעט) איך הופכים להיות ערבי?
- איברהים:** זה בבל לא קשה – אתה צריך להחליף את שמו משלמה לסלימאן, למדוד קצת ערבית ולהתפלל חמיש פעמים ביום.
- שלמה:** להתפלל? אתה מתכוון לרדת על הברכבים במחילה, כשהאחריים לפני מעלה?
- איברהים:**נו כן. כך מתפללים המוסלמים.
- שלמה:** אתה יודע איברהים? התנואה הו לא מוצאת חן בעני.
- איברהים:** תגיד לי, שלמה – בשליל שתים, שלוש נשים זה לא שווה?
- שלמה:** לומר את האמת, איברהים – כן! אבל אני יהודי והורי, זכרם לברכה, היו יהודים דתיים. איןני יכול לעשות זאת.
- איברהים:** אם כך, נסה להתנהג עם אשתק, כפי שאתה מנהג עם שלי.
- שלמה:** מה אני צריך לעשות?
- איברהים:** כשאתה מגיע הביתה, תתישב ותצעק: אשתי! בואי לבאן מיד! וכשהיא באה, אתה חייב לומר בטון נחוש: תורידי לי את הנעלים, את החולצה ובן הלאה. לאחר מכן אני רוצה שתגישי לי את האוכלisher לפה. מאוחר יותר אני רוצה עיסוי טוב על כל הגוף.
- שלמה:** איןני יודע אם אצליח. אתה לא מכיר את ספרה שלי.
- איברהים:** אתה צריך לומר זאת בסמכותיות.

קיצלען און לאָכוּ

אַיבְּרָאַהִים: נו, ווערט אָן אַרְאָבָּעָר, ווערט אֵיר אוֹיךְ גַּעֲנִיסֶּן פָּן
אוֹאָ לְעָבָן.

שְׁלָמָה: טְרָאַכְטָ אַ בִּסְלָה וְוי אָזְוִי ווערט מַעַן אָן אַרְאָבָּעָר?
אַיבְּרָאַהִים: סְאִיזְגַּדְלָה שְׁוּעָר – אֵיר דְּאַרְפָּט בִּיטָּן אַיִּעָר
נָאָמַעַן פָּן שְׁלָמָה אוֹיף סּוֹלִילִימָאָן, זִיר אַוִּיסְלָעָרְנָעָן
אַ בִּיסְלָ אַרְאָבָּיַש אָן דְּאַוּעָנָעָן פְּינָךְ מַאְלָ אַטָּאָג.

שְׁלָמָה: דְּאַוּעָנָעָן? אֵיר מַיִינָט בִּיגָּן זִיר אוֹיף דֵּי קְנִיעָן,
בְּמַחְיָה, מַיִּטְן הַיִּנְטָן אַרְוִיָּה?

אַיבְּרָאַהִים: נו יָא. אָזְוִי דְּאַוּעָנָעָן דֵּי מַוְסָּלְמָעָנָה.

שְׁלָמָה: אֵיר וּוַיִּסְט, אַיבְּרָאַהִים? דֵּי פָּאַזְיִצְיָע גַּעֲפָעַלְט מִיר
נִישְׁט.

אַיבְּרָאַהִים: זָאָגַט מִיר, שְׁלָמָה – פָּאָר אַ צְוַויִּי, דְּרִי פְּרוּעָן לְוִינְט
זִיר עַס נִישְׁטָה?

שְׁלָמָה: זָאָגַן אֵיר דָעַם אַמְתָּה, אַיבְּרָאַהִים – יָא! אַבָּעָר אֵיר
בֵּין אַיְדֵי אָונָן מַיִינָעָן עַלְטָעָרָן, זְכָרָוּנָם-לְבָרָכה, זַיְנָעָן
גַּעֲוָעָן פְּרוּמָע יִדְן. אֵיר קָעָן דָּאָס נִישְׁט מַאְכָן.

אַיבְּרָאַהִים: נו, אַיזְפְּרוּוֹת זִיר פְּרִוְן מִיט אַיִּיעָר וּוַיִּב, וְוי אֵיר מִיט
מַיִינָע.

שְׁלָמָה: וּזְאָס דְּאַרְפָּט אֵיר טָאָן?
אַיבְּרָאַהִים: וְעַן אֵיר קְוּמַט אַהִיִּים, זַעַצְתָּ אֵיר אַוּוּק אָונָן שְׁרִיטִית
אוִיס: וּוַיִּבְמַיְנָעָן! קְוּמַט אַהִרְן שְׁנָעָל! אָונָן וְעַן זִי קְוּמַט
צָו, דְּאַרְפָּט אֵיר זָאָגַן מִיט אַ פְּעָסְטָן טָאָן: נָעַם מִיר
אַרְאָפָּט דֵּי שִׁיר, דָאָס הֻמְדָה אָונָן אָזְוִי וּוַיִּטְעָר. דָאָן
וּוַיִּל אֵיר דָאָס עַסְגָּלִיךְ אַיִן מוֹיל אַרְיִין. שְׁפָעַטָּעָר
וּוַיִּל אֵיר אַ גּוֹטָן מַאְסָאָזֶש אַוְיכָן גַּאנְצָן קַעְרְפָּעָר.

שְׁלָמָה: אֵיר וּוַיִּסְנַט צִי אֵיר וּוְעַל דָאָס קַעְנָעָן דּוֹרְכְּפִּין.
אֵיר קַעְנָט נִיט מַיִינָן שְׁפָרָה.

אַיבְּרָאַהִים: אֵיר מַוּזָּט דָאָס זָאָגַן מִיט אַוִּיטְאַרְיִיטָעַט.

רזה אדם

שלמה: טוב, אני אנסה.

אברהים: שיחיה במוזל, שלמה.

שלמה: תודה לך איברהים.

(שלמה מגיע הביתה ומתיישב בסלון).

שלמה: (קורא בקול) אשתי! בואי לבאן מהרי!

ספרה: (עזה אליו) מה קרה, שלמה?

שלמה: (בסמכותית) תוריidi לי את הנעלים, את החולצה
ובן הלהאה. ואז אני רוצה, שתגישי לי את האוכל
ישר לפה, ומאותר יותר אני רוצה שתעשה לי עיסוי
טוב על כל הגוף.

ספרה: איזה שגעון נבנש לך בראש שלמה? השתגעת
לגמריו?

שלמה: קודם כל תוריidi לי את הנעלים!
ירדת לגמר מופסים. בנראה שהשתחרר לך בורג
במוח.

שלמה: לא – אני הופך להיות ערבי בשם סולימאן, ואני
מביא הביתה עוד שתיים, שלוש נשים.
אוֹי וָאָבָוִי לֵי! אַיזוּ צְרָה נַפְלָה עַל רַאשֵּׁי! אַנְיַ מַכְרָחָה
לְצַלְצָל לְמַיִּיקָל.

(ספרה רצה לטלפון בפירושו לצלצל לבן הנמצא בפילדלפיה).

Michael: Hello, Who is this?

ספרה: מישה! אבא שלך השתגע לגמר. אוֹי וָאָבָוִי לֵי!

קיצלען און לאָכוּן

שלמה: נו, איך וועל דאס פראָבִירַן.

איבראָהִים: זָאֵל זִין מיט מזֹל, שלמה.

שלמה: אַ דָּאנְק אַיבְּרָאַהִים.

(שלמה קומט אַחֲיִים אָונְזַעַט זִיךְ אַווּעַק אִין סַאַלְאָן).

שלמה: (אוַיְכָן קוֹל) ווֹיְבּ מִינְיָנוּ! קֹום אַהֲרֹן שְׁנָעָל!

שְׁפָרָה: (לִיְּפַט צָה) ווֹאָס אִיז גַּעֲשָׁעַן, שלמה?

שלמה: (מיט אַוְתָּאַרְטַּעַט) נָעַם מִיר אַרְאָפּ דִּי שִׁיר, דָּאס
הֻמְּד אָונְן אָזְוִי ווַיְתַעַר. אָונְדָּאָן ווַיְלַאְיַר, זָאַלְסַט
מִיר דַּעֲרַלְאַנְגָּעַן דָּאס עַסְגַּר אִין מוֹלִיל אַרְתִּין, אָונְן
שְׁפַעַטְעַר זָאַלְסַט מִיר מַאֲכַן אַ גּוֹטָן מַאֲסִזְעַשׂ אַוְיָן
גַּאנְצָן קַעַרְפָּעַר.

שְׁפָרָה: ווֹאָס פָּאָר אַ מְשׁוֹגָעַת אִיז אִין דִּיר אַרְתִּין אִין קָאָפּ
שְׁלָמָה? בִּיסְט אִין גַּאנְצָן מְשׁוֹגָע גַּעַוּאָרֶן?

שְׁלָמָה: עַרְשְׁטַנְסַט, נָעַם מִיר אַרְאָפּ דִּי שִׁיר!
שְׁפָרָה: דָּו בִּיסְט אַרְאָפּ פֿוֹן זִינְעָן. סְאִיז בַּיְ דִּיר לוֹיז גַּעַוּאָרֶן
אַ שְׁרוֹיְטָל אִין קָאָפּ.

שְׁלָמָה: אַנְיִיט – ווּעָר אִיךְ אַן אַרְאָבָעַר מִיטַּן נַאֲמַעַן סּוֹלִיְימָאן,
אָונְן אִיךְ בְּרַעְנָג אַין שְׁטוּב אַרְתִּין נַאֲרָאָן צְוּוֵי, דְּרַיְעַן.
פְּרוּיְעַן.

שְׁפָרָה: וּוֹיְ אִיז מִיר! ווֹאָס פָּאָר אַ צְרָה אַוִּיפּ מִינְן קָאָפּ אִיךְ
מוֹז אַנְרוֹפּן מַיְיכְלָעַן.

(זִי לִיְּפַט אַרְוִיס אִין קָאַרְיַדָּאָר צָום טַעַלְעַפְאָן אַנְרוֹפּן דָעַם זֹו אִין
קַיְלָאַדְעַלְפִּיעַ).

Michael: Hello, Who is this?

שְׁפָרָה: מִישְׁעָ! דִּין פְּאַטְעַר אִיז אִין גַּאנְצָן אַרְאָפּ פֿוֹן זִינְעָן.
וּוֹיְ אִיז מִר!

Michael: So, what do you want me to do?

אני Hari פה בפילדלפיה.

דבר עם אביך לפחות. אני מתחננת בפניך. אלך
לקראא לו.

ספרה:

שלמה! מייקל רוצה לדבר אתר!
וינиш לטלפון) מישוה? מה פתאום? זה Hari לא חג.
אמא דואגת לך. היא אומרת, שימושה קרה לך
אבא.

ספרה:

שלמה:

מייקל:

אני חושב להפוך לערבי בשם סולימאן ולהתחנן
עם עוד שתיים, שלוש נשים.
תגיד לי אבא, לא מספיק קשה לך עם אישת אחת?
אתה צרייך עוד שלוש?

שלמה:

שמע מישוה – דיברתי עמך ערבי בשם איבראים.
מישוה, אתה לא יכול להתאים לעצמך איך הוא חי
– כמו מלך! כמו מלך! כשהוא מגיע הביתה, אישת
אחד מוריידה לו את הנעלים, החולצה וכן הלאה.
אחרת מגישה לו את האוכל ישר לפה, והשלישית
עושה לו עיסוי טוב כזה על כל הגוף.

שלמה:

אבא, אחרי ארבעים שנה עם אמא לא נזכרת קצת
מאוחר מדי להיות מלך שכזה?

מייקל:

מווטב מאוחר מאשר לעולם לא. חוץ מזוה – קוראים
לי שלמה על שם שלמה המלך. לשלהי המלך היו
אלף נשים. אני לא צרייך כל כך הרבה, אבל עוד
כמה לא יזיק.

שלמה:

קיצלען אוון לאָכוּ

Michael: So, what do you want me to do?

איך בין דאָך אַין פִּילְאָדָעָלְפֿיעַ.
רעד מיט דינֶן פָּאָטָעַ בָּאָטָשׁ. אַיך בעט דֵּיר. אַיך
וועל אַים צָוֹרְוֹפָן.

שְׁפָרָה:

שלמה! מִיְקָל וַיְלַמֵּיד מיט דֵּיר רַעֲדָן!
געיט צו צום טעלעפָאן) מישען? וואָס פָּלוֹצָעָם? ס'אייז
דאָך נִישְׁתְּ יּוֹם-טוֹב.

שְׁפָרָה:

די מאָמע זָאָגַט פָּאָר דֵּיר. זַי זָאָגַט, אָז עַפְעָס אַיז
געשען מיט דֵּיר, טְאַטְּעַ.

שְׁלָמָה:

אַיך טְרָאָכְט צו ווערַן אַן אַרְאָבָעַר, זִיךְרָוֹפָן סּוֹלִיְימָאַן
אוֹן חַתּוֹנָה הָאָבָן מיט נָאָך אַ צּוֹויִי, דְּרַיְיִ פְּרוּעָן.
זָאָגַט, טְאַטְּעַ, דו הָאָסְטַ נִיט גָּעָנוֹג שְׂוּעָרִיקִיְּתַן
מיט אַיְינָרָע? דָּאָרָפְּסָטוֹ נָאָך אַ דְּרַיְיִ?

שְׁלָמָה:

הָעָר אָוִיסְט, מִישְׁעַ – אַיך הָאָב גַּעֲרָעַט מיט אַן
אַרְאָבָעַר. עָר הַיִּסְט אַיְבָּרָאַהִים. מִישְׁעַ, דו קָעָנְסַט
זִיךְרָנִיט פָּאָרְשָׁטְעָלַן וַיְיַעַר לְעַבְט – וַיְיַעַר קָעָנְגִו וַיְיַעַר
אַ מְלָך! וַיְעַזְעַז עָר קָוָמַט אֲהִים, אַיִּין וַיְיַבְּנֵב נָעַמְתָּ אִים
אַרְאָפַד דֵּי שִׁיר, דָּאָס הַעֲמָד אוֹן אַזְוִי וַיְיַתְּעַר. דֵּי
אַנְדָעָרַע דְּעַרְלָאָנְגַט אִים דָּאָס עַסְן גְּלִיכְרָאַן מוֹילָ
אַרְיִין, אוֹן דֵּי דְּרִיטָעַ מְאַכְּבָט אִים אַזְאָגְטָן מְאַסְאָזָש
אוֹיְפָן גְּאַנְצָן קָעָרְפָּעַר.

שְׁלָמָה:

נָאָך פָּעָרְצִיךְ יִאָר מיט דָעַר מְאַמְּנָעַן הָאָסְט זִיךְרָנִיט אַ
בִּיסְל שְׁפָעַט דְּעַרְמָאָנַט צו ווערַן אַזְאָמִין מְלָך?
בָּעַסְעַר שְׁפָעַטְעַר וַיְיַעַר קִין מְאָל נִיט. אַוְיַסְעַר דָעַם
– אַיך רַוְף זִיךְרָלְמָה נָאָך שְׁלָמָה הַמְּלָךְ. עָר הָאָט
גַּעַהָאָט טְוִיזָנַט וַיְיַבְּנֵר. בְּדָאָרָפַד נִיט אַזְוִי פִּילְ.
אַ פָּאָר וַעַט גָּאָרְנִישְׁטַ שאָטָן.

מִיְקָל:

שְׁלָמָה:

Michael: And my mother?

מה יהיה עם אמא?

שומ דבר. היא הרי מתלוננת שיש לה יותר מדי
עבדה בבית – בר היה לה פחות. ובאשר לדבר
השני שהיא מתלוננת עליו – יהיה לה עוד פחות.
שמע אבא – אני חושב לבוא הביתה לחג המולד.
אתה יכול להגיד מעט עם החתנות?
נו טוב. אני אחכה, אבל כבר החלטתי.

שלמה:

מייקל:

שלמה:

מייקל:

ספרה:

מייקל:

ספרה:

מייקל:

ספרה:

מייקל:

ספרה:

I want to talk to her! – אמא, תקרא לאמא – אתה רואה בעצמך שאביך
(ניגשת לטלפון) נו מישה – אתה רואה בעצמך שאביך
ירד מהפסים, נכז? – אמא, את יודעת מה? אני בא הביתה לחג המולד.
אני אעזר לך. אני מבטיח. בינתיהם, אמא, מה כבר
יכול להיות? תעשי מה שאבא רוצה.
אתה יודע מה הוא רוצה? הוא רוצה שאשרה אותו
כמו שפהה. אין לי מה לעשות. אני צריכה להיות
מטורפת לנמרוי לעשות זאת.
אמא, אני מבקש ממך. עשי זאת למעןי. עד חג
הולד, אמא.
אבל מישה, יש עוד שישה חודשים עד חג המולד!
אני יודע אמא, אבל עשי זאת למעןי.
מייקל, זה יקצר לי את החיים.
אני אעזר לך, אני מבטיח. בי, אמא! תהה בריאה!
עד חג המולד!

קיצלען אונ לאכן

Michael: And my mother?

וועס וועט זיין מיט דער מאמען?

גָּאַרְנִיט. זֵי קָלָאָגֶט זִיר שְׁטוּנְדִּיק, אֹז וַיְהִיא צָו פְּילָאָרְבָּעַט אַיִן שְׁטוּב – אֲזֹוי וּוּעַט זֵי הַאָבָן וּוּינְצִיקָּעָר, אָוָן וּוּעַגְן דָּעַר אַנְדָּעָרָר מְעַשָּׂה וּוֹאָס וַיְהִיא קָלָאָגֶט זִיר, וּוּעַט זֵי הַאָבָן נָאָר וּוּינְצִיקָּעָר.

שלמה:

העיר אויס טאטע – איר טראכט צו קומען אהיים
קריסמעס-צייט. דו קענטט, א' ביסל צווארטן מיט
די חתונות?

מילך

נו גוט. איר וועל צוועארטן, נאָר איר האָב שוין באַ-
שלאָסן.

שלמה:

טאטע, רופ צו די מאמע – I want to talk to her!
נגייט צו צום טעלעפֿאָן נו מישע – דו זעסט אַלְיאַן אָז
דִּין טאטע אַיז אַרְאָפּ פֿוֹן זינען, ריבטיק?

מיכאל:

מְאַמָּעַ, וּוֹיִסְטַּ וּוֹאָסֶן אֵיךְ קָוָם אֲהִים אָוִיךְ קְרִיסְמָעַ.
אֵיךְ וּוֹעַל דִּיר הַעַלְפָן. אֵיךְ זָאָג דִּיר צָו. דַּעֲרוֹוִילַ,
מְאַמָּעַ, וּוֹאָסֶן קָעָן זִין? מָאָר וּוֹאָס דַּעַר טָאָטָע וּוֹילַ.

מִיקָל:

דו וויסט וואס ער וויל? ער וויל איר זאל אים באדינען ווי א דינסטמויד. איר האב נישט מער וואס צו טאן. איר דארף פֿין פריש, געזונט און משוגע. מאמע, איר בעט דיך. מאך עס פֿאָר מיר. ביז קרייסטמעס, מאמע.

שלמה:

אֶבְעָר מִישֻׁעַ, סְאֵיז זַקְס מְאַנְאָצָן צֹו קְרִיסְמָעַס!
אַיְיר וּוּיִיס, מְאַמְעַע, נָאָר מָאָר עַס פְּאָר מִיר.

שְׁלָמָה

מייקל, ס'וועט מיר פארקייראזו די יארן.

שְׁבָרֶת

איך וועל דיר העלפָן. איך זאג דיר צו. ביי, מײַמאָן!
זדי געזונט! ביז קרייסמעס!

מוריין

רזה אָדָם

שלמה: (מהסלון) אֲשֶׁתִּי, בָּוְאִי לְכָאַן! תּוֹרִידֵי לִי אֶת הַנּוּלִילִים,
אֶת הַחֹלֶצֶת וּבֶן הַלְּאָה!

(ספרה רצה אליו ומרידה לו את הנעלים, החולצת וכן הלהה).

שלמה: וּבְכַשְׂיוֹ אַנְיָ רֹצֶחֶת שָׁתְתַנִּי לִי אֶת הַאֲוֹכֵל יִשְׁרָ לְפָה!

(ספרה מגישה לו את האוכל לפה בкусף).

שלמה: וּבְכַשְׂיוֹ אַנְיָ רֹצֶחֶת עִסְטוֹ טֻוב כֹּזֶה עַל בּוֹל הַגּוֹן!

(ספרה, בייסורים גדולים, מעשה אותו בכל הגוף. שלמה זורח מעונגן).

(במקרה, חודשיים מאוחר יותר, נפגשים שלמה ואייבראים שוב ברכבת).

אייבראים: נו שלמה – הצלחת?

שלמה: (צוחק) בָּן! בָּן! וַיַּעֲד אִירְךֿ אֲנִי לֹא מַאמְץ, אֲנִי חַי בָּגָן
עַדְן. הַיָּא עֹשֶׂה כָּל מָה שָׁאַנִי אָוֹמֵר לָהּ. הַיָּא לֹא
מַתְנַגְּדָת לְשׁוֹם דָּבָר. אֲנִי מַלְךֿ שֶׁלְמָה הַמֶּלֶךֿ! אֲנִי
רֹצֶחֶת לְוָמֵר לְךֿ אַיְבָרָהִים – אֲנִי לֹא צָרֵיךֿ עוֹד שְׁתִיִּם,
שְׁלֹושׁ נְשִׁים. מִסְפִּיקָה לִי אַחַת. חֹזֶק מָזָה, הַרְיָה זָוֵל
יַוָּתָר.

אייבראים: נו, אַתָּה רֹצֶחֶת! הַפְּכָת לְהִיּוֹת קַצְתָּ עַרְבִּי אַה? וְאַפְּלִי
אִינְךֿ צָרֵיךֿ לְהַתְפִּלָּל חַמְשׁ פָּעָמִים בַּיּוֹם.

שלמה: לְוָמֵר לְךֿ אַתָּה אַמְתָּת אַיְבָרָהִים – הַתְנוֹחָה שָׁבָה אֶתְכֶם
מַתְפִּלִים כָּל וּכְלָל לֹא מַוְצָּאת חַן בְּעַנִּי.

באשר לשפרה אם תהיתם, על זה כבר נאמרו: "שלא נתנסה
חלילה במו שאנו עלולים להתרגל אליו".

קיצלען און לאָכוּן

שלמה: (פֿוֹן סַאָלָאָן) וויבּ מִינְעַ, קּוּם אַהֲרֹן! נָעַם מֵיר אַרְאָפּ
די שִׁיר, דָאָס הֻמְדָאָן אָזֶן אָזֶן ווַיְתַעַרְאָ!

(שְׁפָרָה לְוִיפְטָ צַו אָנוּ נָעַמְתָ אִים אַרְאָפּ די שִׁיךְ, דָאָס הֻמְדָאָן אָזֶן
וַיְתַעַרְאָ).

שלמה: אָנוּ אַיְצָט ווַיְלַא אִיךְ דָאָס עַסְן גַּלְיִיךְ אִין מוֹילְ!

(שְׁפָרָה דּוּרְלָאָנְגָט אִים דָאָס עַסְן מִיטָא לְעַפְלָ).

שלמה: אָנוּ אַיְצָט ווַיְלַא אִיךְ אָזֶן גּוֹטְן מַאֲסָאָזֶן אוַיְפָן גַּאנְצָן
קְעַרְפָּעָרָ!

(שְׁפָרָה, מִיטָוּרְיסָ מַאֲטָעָנְישָׁ, מַאֲכָט אִים אַמַּאֲסָאָזֶן אוַיְפָן גַּאנְצָן
קְעַרְפָּעָר. שְׁלָמָה שְׁיִינְטָ פֿוֹן פְּאַרְגָּעָנִיגָן).

(צּוֹפְעָלִיק, טְרַעְפָּן זִיךְ צְוֹוִי מַאֲנָאָטָן שְׁפָעָטָר, שְׁלָמָה אָנוּ אַיְבָּרָאָהִים
וַיְדַעַר אִין בָּאָן).

איְבָּרָאָהִים: נָו, זָאָגּ מֵיר שְׁלָמָה – אִיךְ זִיְיטּ מַעְלִיחּ גַּעֲוֹעָן?
שלמה: (לְאָכְטָ) יָאָ! יָאָ! נָאָר וּוְיָיָ אִיךְ קָעַן עַס נִישְׁטָ גַּלְיִיבָן. אִיךְ
לְעַב אִין אַגְּנָעָדָן. זִי מַאֲכָט אַלְץָ ווְאָס אִיךְ זָאָגּ אִיךְ.
זִי שְׁטָעָלָט זִיךְ גַּאֲרָנִיטּ אַנְטָקָעָגָן. אַמְּלָךְ בֵּין אִיךְ!
שְׁלָמָה הַמֶּלֶךְ! אִיךְ וּוְעַל אִיךְ זָאָגּ עַפְעָס אַיְבָּרָאָהִים
– אִיךְ דְּאַרְפָּנִישְׁטָ נָאָר אַגְּנָעָן, דְּרַתְיּ פְּרָוִיָּעָן. אַיְינָעּ אִיךְ
מֵיר גַּעֲנָוגָן. אָנוּ אַחְוֹץּ דָעַם, אַיְזּ עַס אַיְרָ בְּילִיקָעָר.

איְבָּרָאָהִים: נָו, זַעַט אִיךְ! אִיךְ זִיְיטּ גַּעֲוָאָרָן אַגְּנָעָן שְׁטִיקָלּ אַרְאָבָעָר
אָזֶה? אָנוּ אִיךְ דְּאַרְפָּט אַפְּיָלוּ נִישְׁטָ דְּאַוּעָנָעָן פֿינְפֿ
מַאְלָ אַטָּאגּ.

שלמה: זָאָגּ אִיךְ דָעַם אַמְתָה, אַיְבָּרָאָהִים – דִי פְּאַזְיִיצְיָעּ פֿוֹן
אַיְיָעָרָ דְּאַוּעָנָעָן אַיְזּ מֵיר אִין גַּאנְצָן נִישְׁטָ גַּעֲפָעָלָן.

אָנוּ ווְאָס שִׁיר צָום שְׁפָרָהָן, טָאָמָעָר ווּוְנְדָעָט אִיד זִיךְ, אַיְזּ שְׁוִין
גַּעֲזָגָט גַּעֲוָאָרָן: "אָזֶן מַעַן זָאָל נִישְׁטָ גַּעֲפָרוּוֹת ווּרְעָן צַו ווְאָס
מַקְעָן גַּעֲוָוִינָט ווּרְעָן".

אַיְנָה אֲלֹט

6	"לְדוֹגָג וּלְצָחֹק" מֵאת רִזָּה אָדָם
7	"קִוְצְלָעַן אָוּן לְאָכֶר" פָּוּן רִזָּה אָדָם
8	מִבּוֹא
9	אַרְתִּינְגִּיר
10	מִילּוֹת הַסְּבָרָה
11	אוֹפְּקָלְעָרָנוֹג
12	הַעִיקָּר שְׁמַתְרָאִים
13	אַבְּיִ מִזְעִיטַ זָר
18	בְּמִסְעָדָה
19	אֵין אַ רְעַשְׁטִיאָרָאן
24	בְּעַמּוֹדָת הַמְכָס
25	בְּיִם צָאָלָםְט
32	מַעְשָׁה גְּנִיבָה
33	אַ גְּנִבְישָׁעַ מַעְשָׁה
40	מִקְרָה שְׁקָרָה בְּמֵאת שָׂעִירִים
41	אַ מְאַה-שְׁעִירִמְדִיקָעַר צּוֹתָאָל
48	הַנִּסְיָעה הַרְאָשׁוֹנָה לְחוֹיִיל
49	עַרְשָׁטוּ רִיזְעַ קִין אַוִּיסְלָאנְד
62	אַצְלַ הַרְוּפָא
63	בְּיִם דָּקְשָׁעָר
72	שְׁלָמָה הַמֶּלֶךְ
73	שְׁלָמָה הַמֶּלֶךְ